

Новини ▶ 6

Здравното министерство един месец крие нарушения в агенцията по трансплантации

Компании ▶ 11

„Глобул”, „М-Тел” и „Виваком” отново се обвиняват за преносимостта

Пари pari.bg

Понеделник

20 септември 2010, брой 178 (4989)

USD/BGN: 1.49757

▲ +0.14%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.30600

▼ -0.14%

Българска народна банка

Sofix: 392.06

▼ -1.69%

Българска фондова борса

BG40: 112.47

▼ -0.65%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

БЕЗ ЗАСИЛКА

Оптимизмът на правителството за висок икономически растеж през следващата година остава неразбираем за мениджърите и анализаторите. Техните препоръки са кабинетът също да се опита да бъде по-консервативен ▶ 4-5

Новини ▶ 8

Фирмите продължават да съкращават служителите

Свят ▶ 10

Русия не се отказва от „Южен поток”, каза Сергей Шматко

Компании ▶ 12

Загубите на „Оркид” нараснаха 8 пъти за година

Компании ▶ 14

Пазарът на куриерски услуги се е свил с 10%

2 РЕДАКЦИОННА

Печеливш Лорънс Елисън

Oracle Corp. отчете 25% ръст на продажбите си на софтуер, което се оказа значително над прогнозите, а и хардуерният бизнес на компанията отчете съживяване. В резултат на това акциите на компанията, ръководена от Лорънс Елисън, скочиха с повече от 4% в края на миналата седмица. Прогнозите за приходите на Oracle на база тримесечие също надвишават целите въпреки песимизма сред технологичните компании за възстановяването на икономиката.

Губещ Нам Йонг

Главният изпълнителен директор на южнокорейската LG Electronics Нам Йонг подаде оставка в петък. С това той пое отговорност за загубите на компанията от бизнеса ѝ, свързан с продажби на мобилни телефони. Бордът на директорите на компанията веднага му намери заместник - Ку Бон-Джун.

(Повече на стр. 15)

Мнения

- ▶ Към материала „Лекарите излизат на протест на 15 октомври“
- ▶ Това е началото на края на „шоумастерите“!
- ▶ Всички на стачка!

Праведния

▶ Проблемът на българското здравеопазване е, че ние плащаме здравни вноски, те се трупат някъде в БНБ, а правителството не ни ги дава!!!! Вместо да се управляват независимо и да се използват за ЗДРАВЕ, те балансират бюджета!!! Пълен абсурд!!! Освен това над 1 милион БГ граждани НЕ плащат здравни вноски!!!! Къде е групировката ГЕРБ с нейната наглост и „сила“??? А че трябва да се намалят кражбите - ДА!!!, но това е част от управлението на средствата, не е ПРОБЛЕМ!!! Да мрем ли???

ГЕРБавия

Коментар

▶ Мултиплицирането на административни структури е любимо занимание на всички управляващи

Фабрика за КОМИСИИ

От първи април следващата година петима души ще получат нова работа. Те ще бъдат избрани от парламента да ръководят новата самостоятелна комисия за конфликт на интереси. След първи април тези петима души трябва да си намерят помощници за работата, да си потърсят сграда, в която да разположат работното си място, и не последно по значение - да започнат да получават за новото начинание заплати, средства за издръжка и за каквото още е нужно за важната им работа. Тя ще бъде да разкриват хората във властта, които са в конфликт на интереси, или, по-просто казано, които подозираме, че оцеляват данъкоплатците и държавата, защото вероятно правят далавери заедно с близките си.

Докато тези нови петима души се ориентират в новата ситуация на новата си работа, едни стари петима души ще бъдат в старата ситуация да

Филпа Радионова
philippa.radionova@pari.bg

„Простото създаване на нова административна структура не решава автоматично проблема с конфликта на интереси“

вършат старата си работа, която е напълно идентична с новата работа на другите петима. Ако звучи объркващо, ето как ще изглеждат по-точно нещата: Ще има две комисии за конфликт на интереси. Едната извънпарламентарна, а другата в парламента. Работата, която ще върши новата извънпарламентарна комисия, няма да е много по-различна от работата, която ще продължи да върши старата парламентарна комисия. Всъщност, дори и старата комисия да бъде премахната, което поне засега не се предвижда, разликата с новата ще е основно в това - едни пари повече.

В интерес на истината създаването на независим орган, който да действа по-ефективно при разкриването и предотвратяването на конфликта на интереси, е препоръка на Европейската комисия. Както винаги обаче при изпълнението на препоръките на Брюксел има две съображения, които предизвикват скептицизъм: механично изпълнение и раз-

минаване с очакванията.

В доклада на ЕК от март има една конкретна критика: обхващат на прилагане на закона за конфликт на интереси е ограничен. Така че простото създаване на нова административна структура не решава автоматично проблема. Даже напротив, ако не свърши очакваната работа, ще е повече във вреда, отколкото в полза на идеята. В същото време практиката показва, че когато на подобни „подробности“ не се обръща внимание, крайният резултат доста се разминава с първоначално обявения. При раждането на закона за разкриване и предотвратяване на конфликт на интереси преди повече от година той беше обявен за едва ли не революционен. Бързо се оказа, че не действа според очакванията, а някои наложили се поправки му създадоха ново име: Закон за узаконяване на конфликта на интереси. Да не се окаже, че след някой друг месец с подобно име ще се сдобие и новата комисия.

pari.bg Top 3

- 1 А в следващия епизод данъкоплатците ще плачат.
- 2 Сайт за милиони. Буквално. 6.5 млн. лв. ще струва на България проектът за създаване на туристически информационен портал с интегриран в него мултимедийен каталог.
- 3 СДС обвини Ана-Мария Борисова в престъпно бездействие. Изнесен от партията доклад показва тежки нарушения на агенцията по трансплантациите.

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп АД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И
ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
lilia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanasova@pari.bg
УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ
Лилия АПОСТОЛОВА
Ричард КЛЕГ
Стефан НЕДЕЛЧЕВ

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg
ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филпа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Мила КИСЬОВА - 4395863
mila.kisiova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Георги АНДРЕЕВ - 4395825
georgi.andreev@pari.bg
Мирслав ИВАНОВ - 4395867
miroslav.ivanov@pari.bg
Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
Николема ЦВЕТКОВА - 4395876
nikoleta.cvetkova@pari.bg
ТЕНДЕНЦИИ
Билиана ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395866
ragostina.markova@pari.bg

Христо ЛАСКОВ - 4395866
hristo.laskov@pari.bg
Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагослава ДИМИТРОВА - 4395823
ragoslava.dimitrova@pari.bg
PARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглика ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елина ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg

Марина УЗУНОВА - 4395864
marina.uzunova@pari.bg
ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

Цитат

” За мен като човек, който е преживял нацисткия режим, е вълнуващо да бъда с вас и да си спомним колко много жертваха живота си, докато се съпротивляваха на тази зла идеология

► Папа Бенедикт XVI по време на литургия на гения, в който се отбелязват 70 години от битката за Великобритания

Търз

990

► хил. лв. е най-ниската цена за изработване на туристически портал на България. Най-високата е 1.6 млн. лв.

Висока температура

Бойкот на здравната реформа, протести и искания за оставки

Лекарските протести започват на 4 октомври и може да прелеят в стачка

Здравната реформа ще се реализира без лекарите. Здравният министър Анна-Мария Борисова и вицепремиерът Симеон Дянков да подадат оставки. Протестите започват. Това са само част от решенията, които членовете на Българския лекарски съюз взеха по време на извънредния си събор.

В траур за системата

Лекарите ще бойкотират подготвяната от управляващите реформа и отказват да участват в работните групи по места и в министерството. Причината е, че мнението им така или иначе не се взема под внимание. Така че правителството да си прави само реформата, както намери за добре, решиха лекарите.

Най-дългоочакваното решение също беше прието, и то с почти пълно единодушие - протести ще има. Те всъщност вече са започнали, но само символично. От няколко дни всички медицински лица носят черни лентички на реверите си в знак на траур за "мъртвата" според тях здравна система.

Протести на ген по лъжичка

На четвърти октомври повече от 40 болници ще внесат искове срещу Националната здравноосигурителна каса в съда. С тях те ще поискат да им бъдат изплатени всички дължими досега суми за извършена дейност заедно с лихвите по тях. На 11 октомври пък ще се проведат регионални митинг шестия, а само 4 дни по-късно пред парламента ще бъде националният ефективен протест. Ако и след него няма реакция от страна на правителството, лекарите ще започнат подготовка за стачни действия. Те, разбира се, изключват спиране на спешната помощ. Ще бъдат прекратени само плановите интервенции.

"Не вярваме вече на празните обещания на управляващите и отсега нататък няма да отстъпваме, преди да ни изплатят парите", категоричен е председателят на БЛС д-р Цветан Райчинов.

Кой кого

Въпреки това обаче финансовият министър Симеон Дянков също не отстъпва от своето решение. Той вече е разпоредил, че до края на годината на болниците ще бъдат изплащани

по 80 млн. лв. месечно, което прави само по 13 млн. лв. допълнително над това, което те по принцип получават. Директорите на болници искат от следващата година парите от здравноосигурителни вноски да се изразходват само за здравеопазване. До момента те са в размера на над 1.2 млрд. лв. Бюджетът на НЗОК трябва да се отдели от държавния бюджет, категоричен е Райчинов.

Неизплатените 125 млн. лв. за извършената от лечебните заведения дейности ще бъдат превеждани разсрочено до края на март 2011 г., категоричен е Дянков. Това негово решение беше осиркано от делегатите на лекарския събор.

Заместник-министърът на финансите Владислав Горанов, който оповести решението на Дянков пред лекарите, пък бе замерян с бутилки с вода. Малко по-късно делегатите поискаха и неговата оставка не само в качеството му на заместник-министър на финансите, но и като председател на надзорния съвет на НЗОК. Така исканията останаха три.

Драмата в здравната система продължава, а октомври се очертава да е по-горещ от обичайното.

Елена Петкова

► Лекарите в цялата страна вече протестират, но символично. На 15 октомври ще демонстрират неговолството си пред парламента

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Царете на заглавията

Нови амбиции след „Формула 1”

Министърът на икономиката, енергетиката и туризма Трайчо Трайков уплътни работното си посещение в САЩ със срещи с десетки потенциални инвеститори. В България може и да не се изгради писта за „Формула 1”, но министърът е твърдо решен да създаде новина за нови големи вложения.

Още в края на първия ден от посещението на Трайков в България достигна официалното съобщение, че „българските земеделски производители може да получат нисколихвени заеми от САЩ”. Всъщност министърът само е разговарял за подобна възможност с представители на John

Deere - един от световните лидери в производството на оборудване за ферми и лесовъдско оборудване, работещ и в сферата на банковото дело. Дали разговорът ще доведе до резултати, е под голям въпрос.

Втората новина бе: „Caterpillar ще организира търговска мисия в България, за да проучи на място възможностите за инвестиции в нашата страна”. Компанията е най-големият световен производител на оборудване за строителството и минната индустрия. И от години има официален представител за България.

Следващият ден се оказа

още „по-ударен”, защото новината бе ... „Министър Трайков покани Boeing за участие в приватизацията на „ВМЗ Сопот”. Дали обаче ще дойдат и дали американците ще купят агонизиращия оръжен завод, ще стане ясно по-късно. Важното е, че засега са поканени.

Министърът вербува и Motorola. С тях са обсъждани перспективите за партньорство в мобилните комуникации и изграждането на цялостни системи за сигурност и умни мрежи (smart grid) в енергетиката. Засега имаме обещание, че ще дойдат на място в България.

Спортни автомобили. Дизел. Перфектна комбинация.

Новите модели Infiniti FX30d и EX30d.

Открийте истинското удоволствие от пътуването с дизелова технология от най-висок клас. 238 к.с. и 550 Nm въртящ момент осигуряват неповторимо усещане за ускорение и мощ.

Двигател така рафиниран, че елиминира вибрациите и шума, за да се насладите изцяло на V6 звука на Infiniti. Перфектната комбинация между всички достойнства на истински спортен автомобил и дизелов двигател.

За повече информация и заявяване на тест драйв посетете: www.infiniti.bg или се обадете на тел. +359 2 879 00 88. Infiniti Център София, бул. Цариградско шосе 166

Infiniti comes from Japan.

INFINITI.
Inspired Performance

Разход на гориво за Infiniti EX30d и FX30d: градско 10,8 - 11,2 л/100 км, извънградско 7,2-7,8 л/100 км, комбиниран 8,5 - 9 л/100 км. CO₂ емисии: 226-238 г/км.

ОПИТ ЗА ВИСОК СКОК БЕЗ

Оптимизмът на правителството за висок ръст на икономиката през 2011 г. остава неразбираем за мениджърите и анализаторите

Собственик завел кучето си в цирка. Искал да го уреди на работа. „Какво може да прави кучето?“, попитал директорът. „Може да скача 3 метра. Спасе, скачай!“ Кучето не скача. „Спасе, скачай бе!“ Кучето пак не скача. След поредното подканяне кучето отговорило: „Не мога бе“.

Билиана Вачева
biliana.vacheva@pari.bg

Кой не скача, е...

Българската икономика попада в ролята на кучето и трябва да скочи до зададените от правителството 3.6% през следващата година. Оптимизмът на управляващите обаче не се споделя нито от икономистите, нито от мениджърите в бизнеса. Това показва проучване на в. „Пари“. Прогнозата на кабинета е нарастване с 3.6%. По-голямата част от компаниите у нас обаче остават консервативно настроени за следващата година. Те са доста предпазливи в очакванията си. И въпреки че не изключват възможността все пак да има ръст на БВП, никой не се осмелява да се подпише под числото 3.6%.

Според бизнеса тази година ще е налице нулев ръст, а догодина той ще е между 1.5 и 2.5%. Тези оценки са блиски до прогнозите на Международния валутен фонд. МВФ залага, че през 2011 г. у нас ще е налице 2% подем, докато за 2010 г. очакванията са за слабо покачване от 0.2% (прогнозата на правителството е за 1% ръст).

Не всички очила са розови

Няколко са причините за по-трезвия поглед на българския бизнес. Основният факт, който приземява прогнозите на мениджърите, е все още свитото кредитиране. Това е най-сигурният знак, че компаниите не смеят да разширят бизнеса си, да инвестират в нови проекти, да растат. Изпълнителният директор на „Стара планина Холд“ Васил Велев каза за в. „Пари“, че догодина очаква продажбите на компаниите от холдинга да се повишат, но те в никакъв случай няма да достигнат равнището от преди две години.

Председателят на надзора на „Еврохолд България“ Асен Христов коментира, че прогнозите дали догодина у нас ще има ръст или спад приличат на хазарт. По думите му много е трудно да се правят прогнози в тази сложна икономическа обстановка.

Просто не е логично. Така накратко звучи позицията на председателя на Българската стопанска камара Божидар Данев: „Заложеният ръст на БВП за следващата година е

доста оптимистичен и нелогичен на фона на само 0.7% ръст за тази година“.

Глътка въздух преди...

Укротяването на спада и дори слабият растеж не са достатъчно основание да бъде посрещнат краят на кризата. Примерите по света за втори спад след лекото възстановяване са налице. Според икономиста от „Индъстри Уоч“ Георги Стоев икономиката ни все още не е излязла от кризата, а сигналите са по-скоро „за поемане на свеж въздух“. Тази глътка въздух обаче изпраща грешни сигнали към правителството. Кабинетът рискува да си повярва, че ще може да изпълни заложените показатели в бюджета за 2011 г., уточни Стоев. Той посъветва както министърът на финансите, така и бизнесът да бъдат по-консервативни в прогнозите и оценките си за догодина. Според него износет може и да расте, но докато чуждите инвестиции не започнат отново да идват към българската икономика, подемът няма да се усети.

И все пак нагоре

Едно обаче е ясно - догодина ще има ръст на икономиката. Малко участници на пазара оспорват това. Но смяната на посоката и излизането от рецесията не трябва да замъгляват трезвия поглед както на правителството на ГЕРБ, така и на бизнеса. Все още липсват достатъчно категорични сигнали, че подемът в икономиката ще бъде стабилен и достатъчно значим. Повероятната прогноза е през следващите няколко години България да отчита анемични подеми, а на моменти може дори да има лек спад в брутният продукт.

Услуги, услуги, услуги...

Причината за невъзможността на страната да тръгне бързо нагоре се крие в неефективната структура на българската икономика. Тук няма добре развити високотехнологични производства с висока добавена стойност, които може да издържат икономиката. България за разлика от другите страни от Източна Европа не може да се похвали с трансгранични компании, чиито продажби да не са изцяло зависими от

вътрешния пазар.

България няма и мултинационални компании, които може да компенсират спада на продажбите си в страната със скок на продажбите зад граница. Потреблението също остава ниско.

И пак освободители отвън

След като компаниите не може да издържат икономиката с резултатите си от вътрешния пазар, единственият решаващ фактор остават чуждестранните инвестиции. Българската икономика е зависима изцяло от Европа. Причината - 80% от износа е насочен именно към страните от Стария континент. И тук се появява една от малкото добри новини. Миналата седмица Европейската комисия завиши прогнозата си за ръста в ЕС за тази година от 1% до 1.8%. А в еврозоната скокът на БВП се очаква да е 1.7% вместо досегашните 0.9%. Ако тази прогноза се сбъдне, резултатът ще бъде усетен от българските компании, които изнасят към ЕС.

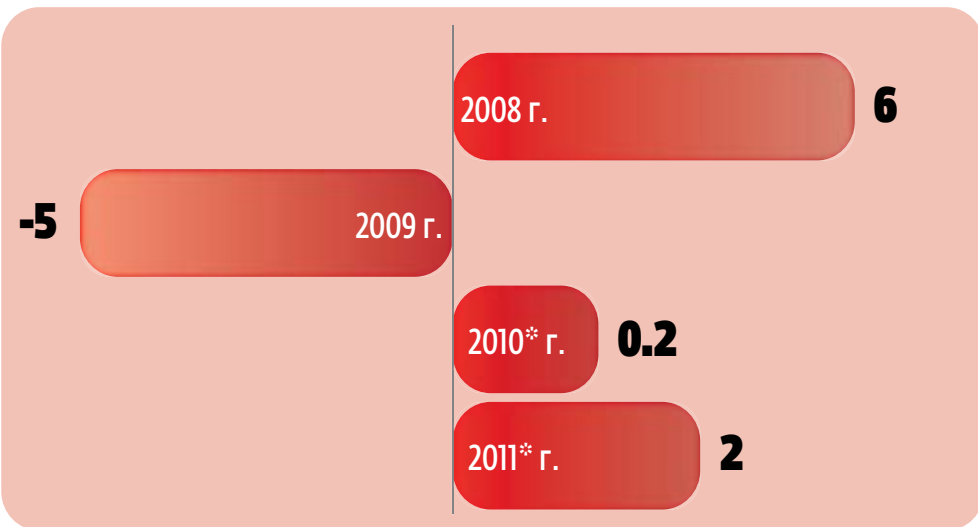
Цената на истината

В края на октомври ще разберем дали завишените прогнози за растеж в ЕС са верни. Тогава компаниите ще започнат да публикуват отчетите си за третото тримесечие. По същото време българският парламент ще приеме окончателно бюджета за 2011 г. с прогнозата за растеж от 3.6%. Тогава вече ще сме близо до отговора на въпроса „дали правителството ще успее да изпълни дори и актуализирания бюджет за тази година“. Догава има време правителството да разбере, че прекаленият оптимизъм не е спорт за финансиста.

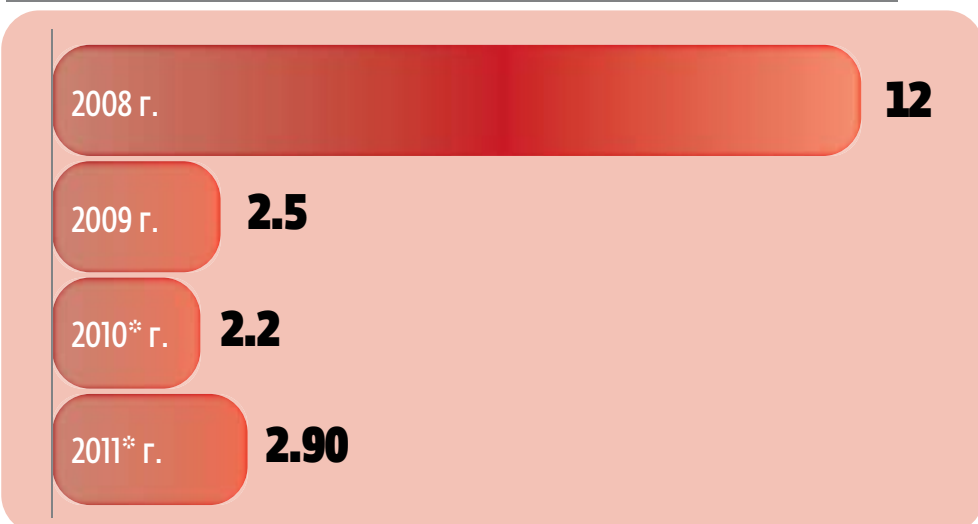

▶ **Асен Христов**, председател на НС на Еврохолд

БВП, БЪЛГАРИЯ

ИНФЛАЦИЯ, БЪЛГАРИЯ

ДЕФИЦИТ ПО ТЕКУЩАТА СМЕТКА, БЪЛГАРИЯ

*Прогноза

„Ако трябва да прогнозирам какъв ще е ръстът на икономиката ни догодина, ще отида в казино. Разчетите, които ние правим за 2011 г., не се базират на прогнозите на правителството, а на представянето на няколко европейски икономисти

Ако управлението е лошо, няма да има подем

Има възможности да се постигне икономически растеж от 3.6%, колкото е заложен в проектобюджета за 2011 г. Това, което се случва в икономиката, е зависимо от човека, от макроикономическото управление. Ако макроикономическото управление е на ниво, може да се постигне този ръст, а дори и повече. Има и известна еуфория и около ръста в износа.

Най-показателното за икономиката на България са отношенията с ЕС и усвояването на еврофондове. Фактът, че едва 8% са усвоените

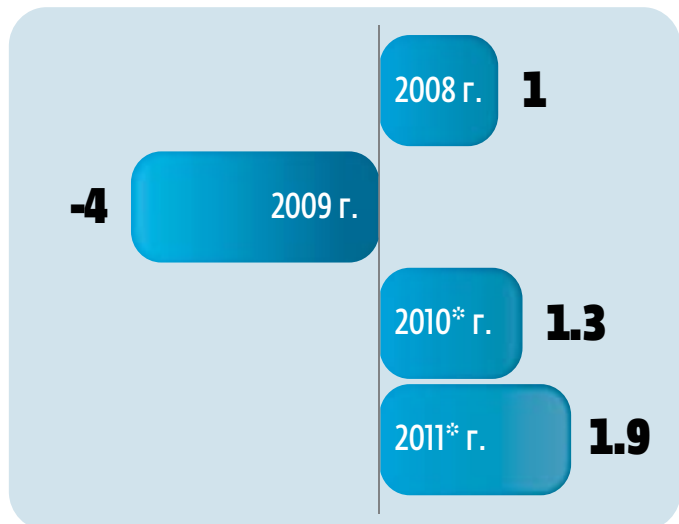
проф. Гарабег Минасян, икономист от БАН

пари от Европа, е сигнал за чуждите инвеститори, че нещата в страната не вървят добре.

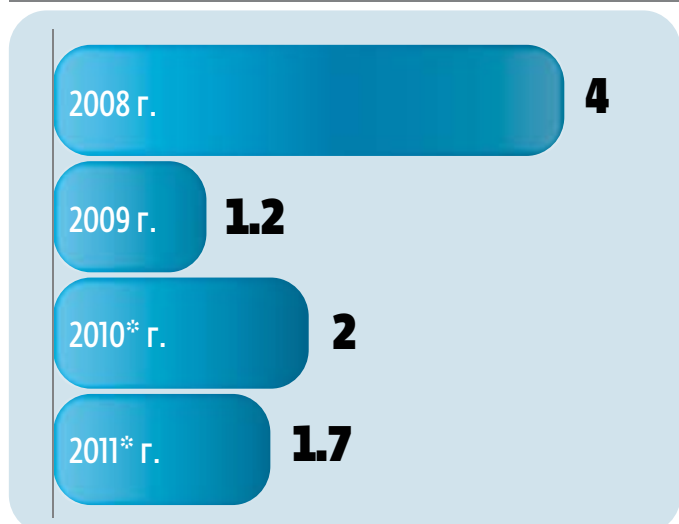
Ако тези пари, които са предвидени от ЕС, въобще не влязат в икономиката ни, това ще е много лош сигнал за чуждестранните инвеститори. Досега имаме обещания, че ще започне ударно усвояване на пари, но реалната информация от платежния баланс и от монетарните баланси не е обнадеждаваща.

Засилка

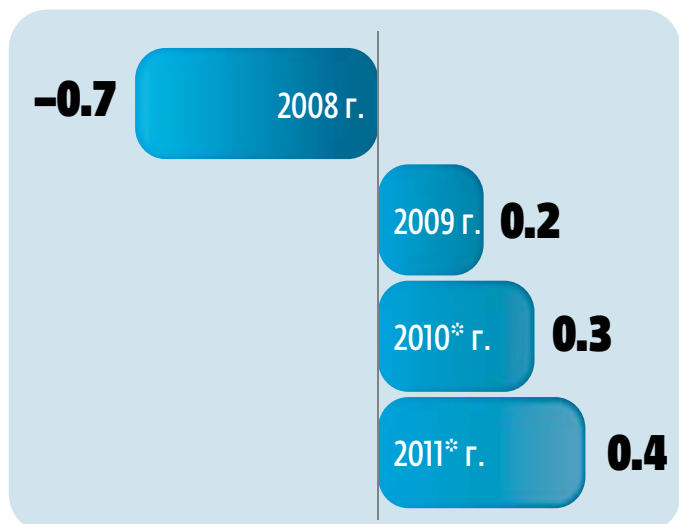
БВП, ЕВРОПА

ИНФЛАЦИЯ, ЕВРОПА

ДЕФИЦИТ ПО ТЕКУЩАТА СМЕТКА, ЕВРОПА

Източник: МВФ

Мисия на МВФ пристига у нас

Очаква се фондът да се запознае с макропрогнозата на правителството за следващата година

Мисия на Международния валутен фонд ще пристигне тази седмица у нас, съобщиха от фонда. Представителите на МВФ ще са у нас от 23 септември до 4 октомври. Предстоящата среща ще бъде водена от Катрина Пърфийлд, която вече ще отговаря за България. Ирландката заема мястото на предишния шеф на мисията за България Бас

Бакер, който е назначен на по-висока длъжност в Международния валутен фонд. С нея ще пристигне и представителят на фонда за Румъния и България Тони Либек.

Посещението е част от редовната есенна мисия на МВФ. Фондът има двегодишни мисии в страната ни - пролетна и есенна, и традиционно се среща с представители на кабинета, БНБ и частния сектор.

Очакванията са, че есенното посещение ще съвпадне с обсъждането на бюджет 2011.

Заложеният ръст за догодина е прекалено оптимистичен

Заложеният от правителството растеж от 3.6% за следващата година е постижим, но би трябвало екипът на Дянков да разчита на по-консервативни макропоказатели. Заложеният ръст за догодина е по-скоро най-оптимистичният вариант за развитието на икономиката ни.

По принцип цялата философия на конструирането на бюджета за 2011 трябва да е по-умерена, защото, ако има по-голям растеж и приходите са повече, това ще е добре, но ако се случи обратното, тогава ще се наложи актуализация на бюджета.

За третото тримесечие очакваме да има нулев икономически растеж. И чак през четвъртото да е налице близо 1% скок на БВП. Трендът на икономиката ни е нагоре и въпреки това бюджетът трябва да е по-консервативен. За 2010 г. аз смятам, че около 0% ще е БВП. Чак догодина ще има ръст на brutния

продукт, но той няма да е с темповете, каквито наблюдавахме през 2008 г. На тази база ние планираме, че продажбите ни ще се увеличат, но те няма да достигнат нивата от преди три години.

” Кабинетът би трябвало да залага по-консервативни показатели в бюджета за 2011 г.

► **Васил Велев**, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България и изпълнителен директор на "Стара планина Холг"

Твоята лична банка

Райфайзен БАНК

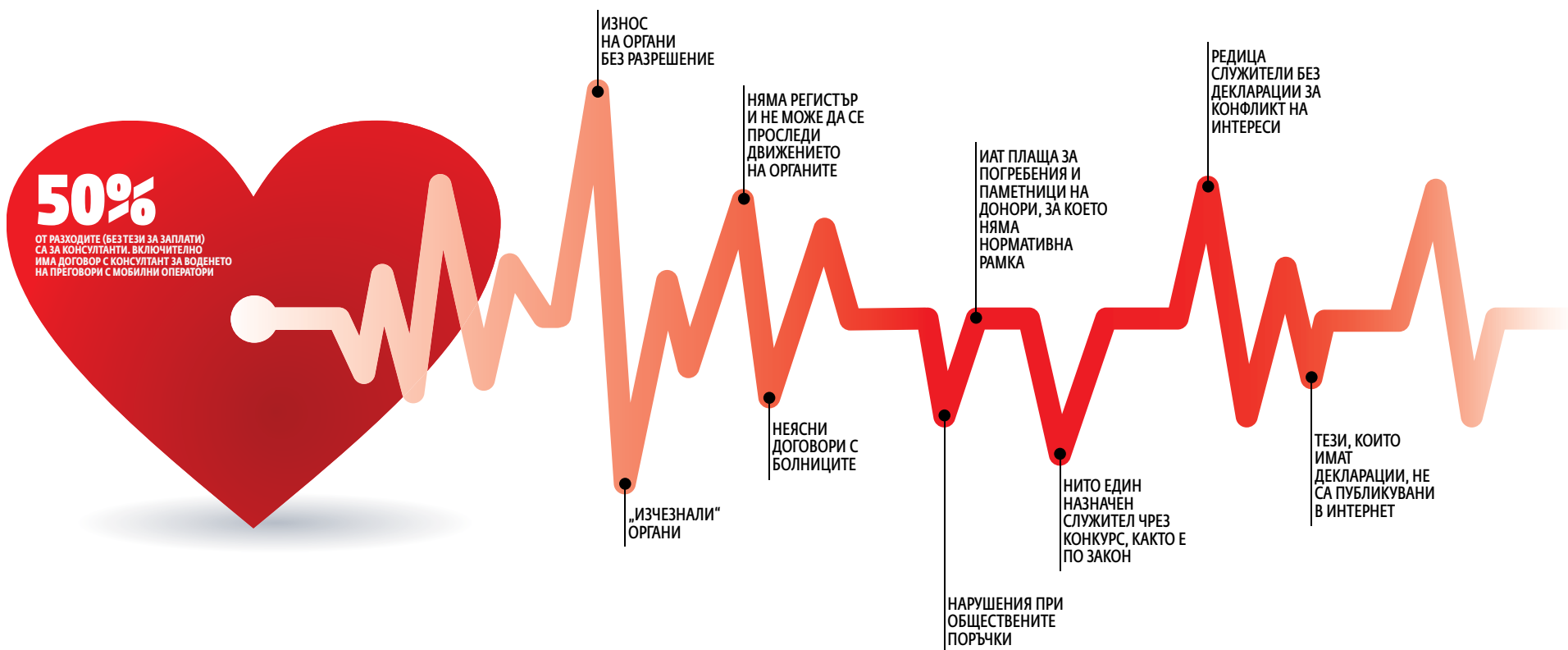
Когато изграждаш връзка.
Ние сме до теб.

Raiffeisen

МЗ един месец крие нарушения в агенцията по трансплантации

Синята коалиция поиска оставката на директора на агенцията, министърът обяви, че чака трета проверка

Нарушения

В продължение на повече от месец здравното министерство не е предприело нищо, след като проверка в Изпълнителната агенция по трансплантации е показала редица нарушения. Това стана известно от писмен отговор на здравния министър Анна-Мария Борисова до депутати от Синята коалиция. Към отговора министърът е приложила и доклада от проверката, в който са описани нередностите в агенцията. Сред тях е и нелегален износ на органи.

Без последици

През юни здравният министър е разпоредила на комисия от служители от министерството да извършат проверка в агенцията по трансплантации. Тя е завършила месец по-късно, а докладът е предоставен на Анна-Мария Борисова в началото на август. Въпреки констатациите в доклада от близо 50 страници в продължение на месец министърът не е предприела административни санкции за ръководството на агенцията, нито има други последици. Заложен е единствено срок до края на годината, в който агенцията трябва да изпълни препоръките от доклада. Заради описаните в него нарушения в петък Синята коалиция поиска оставката на изпълнителния директор на агенци-

ята по трансплантации Теодора Джалева. Отговорът на Анна-Мария Борисова беше, че след проверките на Сметната палата и комисията в министерството в момента тече трета проверка от страна на Изпълнителна агенция „Медицински одит“. Едва след нея министърът ще вземе решение какви действия да предприеме. Междувременно обаче никой не знае дали установените практики на агенцията не продължават и в момента.

Нелегален износ

Едно от грубите нарушения, посочени в доклада на проверяващата комисия, е нерегламентиран износ на човешки органи. Описани са случаи, при които в България няма подходящи реципиенти за определени органи. За част от тях са открити писма и формуляри за получаването на органите от „Евро-трансплант“ и те съответно са изнесени в други държави - Германия, Австрия и пр. „Евро-трансплант“ е международна неправителствена организация, която координира разпределението на органи на територията на седем страни - членки на организацията, в Европа. България не е член, тъй като не отговаря на изискванията. В този смисъл отношенията с „Евро-трансплант“ са

нерегламентирани, още повече че за описаните случаи проверяващата комисия установява, че няма и подписани договори, нито разрешение от Министерството на здравеопазването.

Изчезващи органи

Има и други случаи, при които в България отново няма пациенти със съвместимост за дадени органи. Има приложени документи за отказ от болници, но няма документи за това какво все пак се е случило с тези органи, били ли са трансплантирани или не и къде. По принцип, когато органи, тъкани или клетки не може да се трансплантират, те се предоставят от агенцията за други лечебни или научно-медицински цели. Няма документи, които да показват, че отказаните органи са предоставени за такива цели, пише в доклада.

По следите на органите

Експертите на здравното министерство установяват и че е почти невъзможно да се проследи движението на даден орган. Причината е, че агенцията все още няма разработена единна система, а регистрите не се поддържат добре. Вместо служебен регистър има различни екселски таблици, които се попълват от различни служители и без

възка помежду им. Според доклада това прави трудно проследяването на органи, а дори и да е възможно, оставя място за много съмнения. Не се поддържа и регистърът на договорите с болници, които имат право да извършват трансплантации. Заедно с това не са изрядни и документите на болниците дали и какви трансплантации могат да извършват. Най-голям толеранс е получила болница „Лозенец“ (бившата Правителствена болница), за която в агенцията липсват почти всички необходими документи по изискванията за извършване на трансплантации. По закон в болницата е извършена необходимата проверка от страна на агенцията, но от нея липсват констатации и данни, че лечебното заведение отговаря на стандартите.

Странни неща

Проверката установява и редица административни нарушения. От началото на 2009 г. няма нито един назначен след конкурс. Вместо това новите хора в агенцията се назначават на непълно работно време, което според експертите законът предвижда да се прави „само по изключение“. Не са изрядни и повечето договори на агенцията с външни фирми - за изграждане на информационна система, за консултиране и пр. Според разчета

в доклада половината от средствата за текуща издръжка са платени по договори за консултантски услуги. Ръководството на агенцията е сключило и договор с лице, което да го консултира при воденето на преговори с мобилните оператори за телефони и интернет.

Без резултат

След всичко това в докла-

да са записани 13 констатации и 24 препоръки. На директора Теодора Джалева е даден срок до края на октомври да представи своето становище и до края на годината да изпълни препоръките. Самата Джалева обяви в събота, че едва в същия ден е получила доклада и разкритикувала министъра, че го е предоставила на депутатите.

Филупа Рагунова

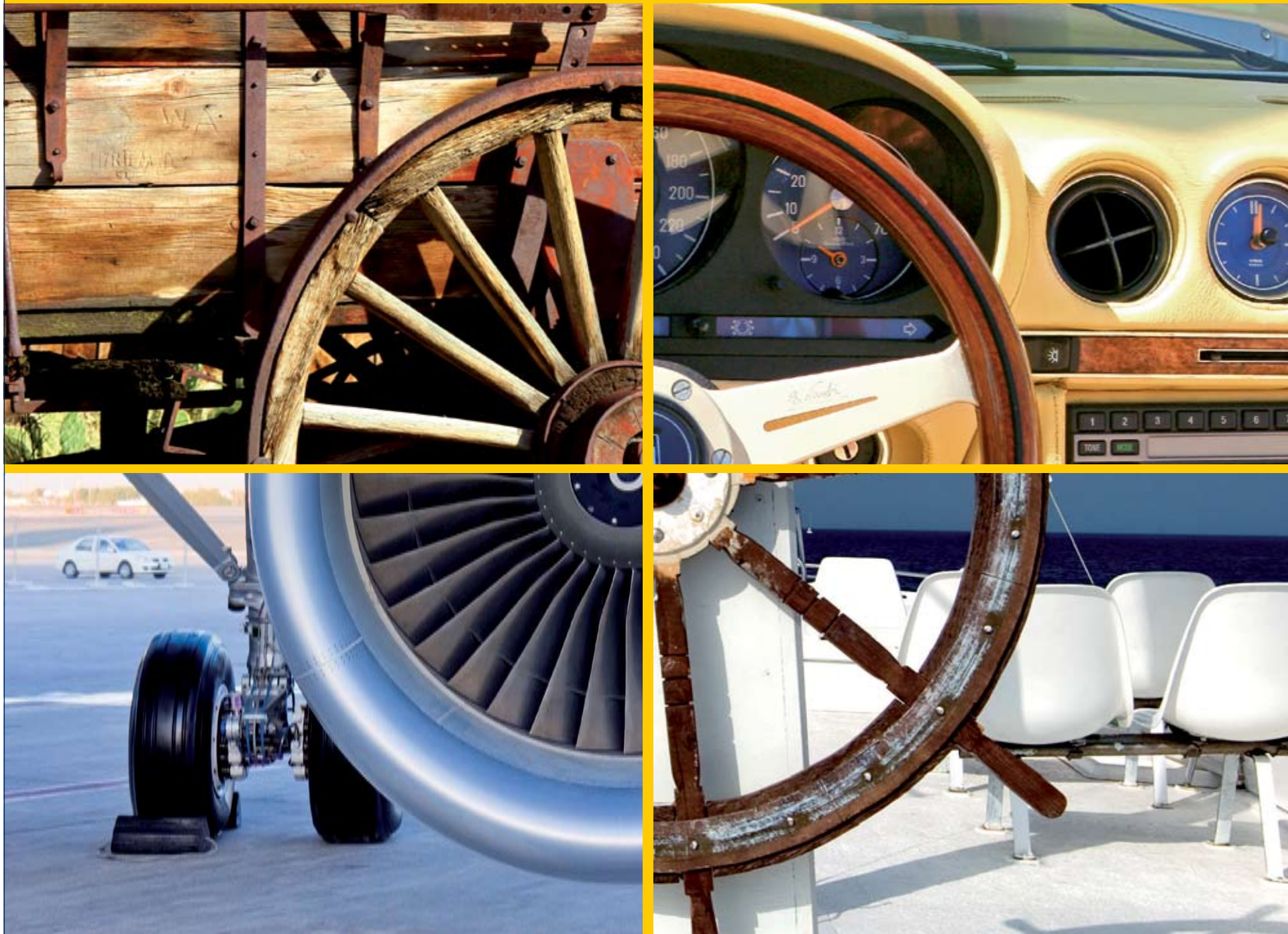
Позиция МЗ заподозря саботаж на здравната реформа

► Министерството на здравеопазването публикува изявление на интернет страницата си, в което критикува атакуите срещу ръководството и подозира опит за дискредитиране на извършваната от ведомството „здравна реформа“.

► „През последните дни в публичното пространство зачестиха случаите на некоректни и необосновани нападки по отношение на различни аспекти на провежданите реформи в здравеопазването. По същество става дума за опити за дискредитиране усилия-

та на министерството и на отделни членове на ръководния екип и за създаване на напрежение в обществото относно перспективата на здравната реформа“, се казва в изявлението.

► „Мнозина от критиците са водени от различни мотиви, породени както от напълно разбираема чиста човешка неувереност от промяна на статуквото, така и от страха за накърняване на определени интереси. Никой от нашите опоненти обаче досега не е предложил ясна визия и алтернатива за възможни промени в здравната система. Затова смятам, че неоснователните критики целят единствено подмяната на същностните въпроси на реформата в българското здравеопазване“, пише още в позицията.

ПРЕСЕЧНА ТОЧКА НА ПРОГРЕСА И ТРАДИЦИЯТА

В Банка Пиреос двигателните сили никога не спират своя ход, зареждани от традицията и направляващи колелото на прогреса.

Банка Пиреос стъпва на българския финансов пазар през 1993г. като основна част от Финансова Група Пиреос – солидна организация с международно присъствие на 4 континента.

За своето 17-годишно присъствие в страната Банка Пиреос затвърждава позицията си на стабилна финансова институция, съчетавайки традицията на миналото с предизвикателствата на новото време.

www.piraeusbank.bg

Фирмите продължават да съкращават работници

Разходите за труд на работодателите се увеличават с 8.2% заради намаляване броя на нископлатени и нискоквалифицирани служители

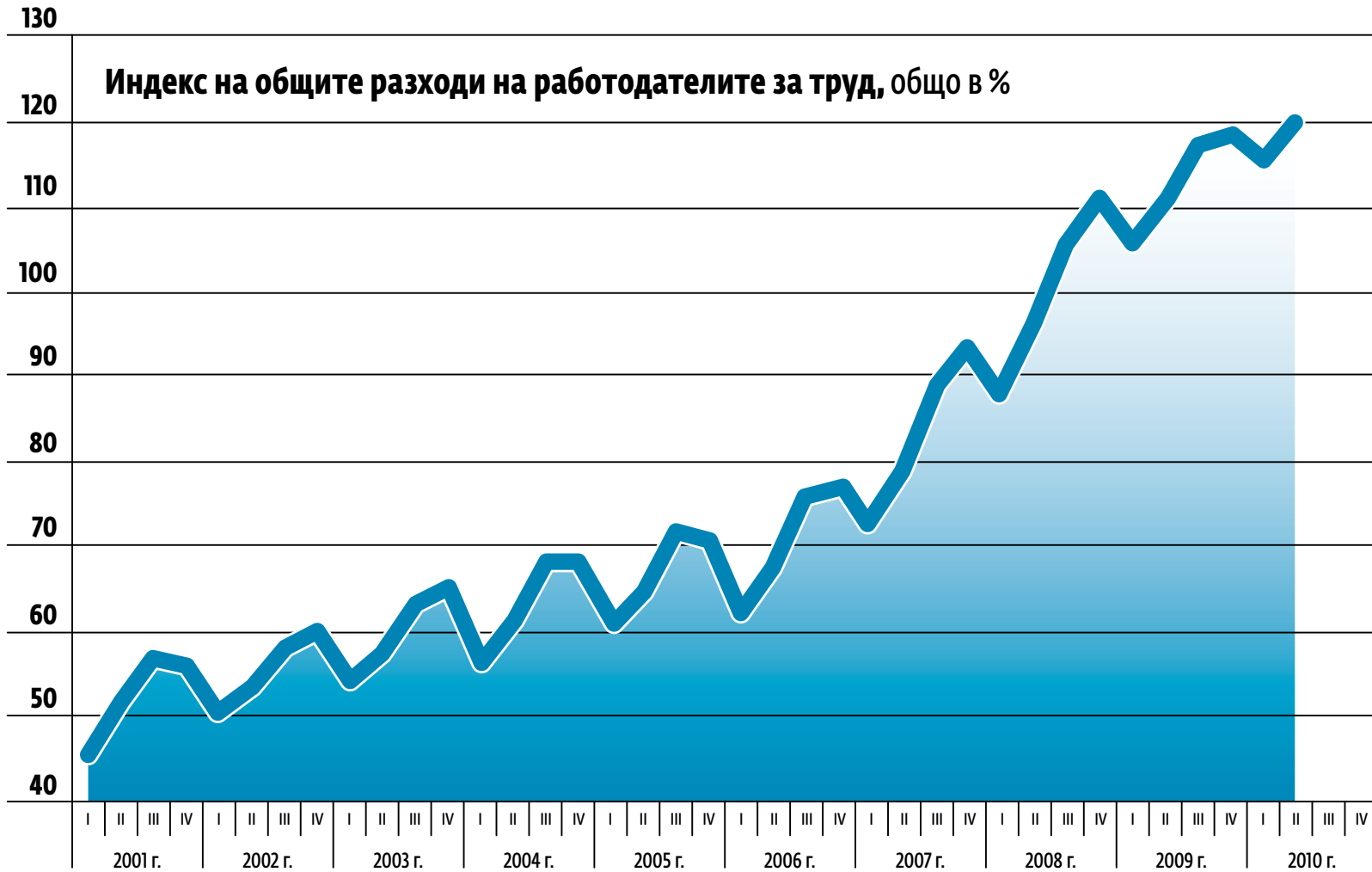
Фирмите продължават да съкращават служители. Това се разбира от статистиката за разходите за труд на предприятията през второто тримесечие на годината. Според предварителните данни на НСИ разходите за труда на наетите от бизнеса лица нарастват с 8.2% на годишна база.

„Това не е за сметка на увеличаването на заплатите, а заради съкращаването на служители, които са нискоквалифицирани и нископлатени.

След като се намали броят на лицата, заети по трудови правоотношения, и се направи преразпределение на разходите за лице на час, фирмата се оказва с по-високи разходи за труд”, обясни пред в. „Пари” Камен Колев, зам.-председател на Българската стопанска камара. Той казва, че всъщност заетите по трудови правоотношения също намаляват с 8%, така че връзката между двете цифри е очевидна и показателна за тенденцията.

Къде има най-много разходи

Най-голямо увеличение на разходите за труд има в сектора на услугите - 10.3%, следван от строителството - 7.9%, и индустрията - 5.6%. Всъщност в сектори като строителството делът на сивата икономика е значителен и дори надвишава 70% според последните проучвания сред самите работодатели. Ако показателят „разходи на труд” за този бранш се увеличава на годишна база, това може да е показателно и за известно изсветляване, смятат експертите.

Ръстове и спадове

Най-висок ръст на годишна база е отчетен в дейностите, свързани със създаване и разпространение на информация и творчески продукти - 30.7%. В същото време се наблюдава и спад на разходите от 2.3% при производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и на

газообразни горива. Двама примера показват, че това са икономическите дейности, при които има много и съответно малко съкращения.

Частта на заплатата

Делът на възнаграждението за един отработен час в общия дял на разходите за труд се увеличават с 9.2% на годишна база. Всички

останали разходи нарастват с 3.4%. И тук обяснението са съкращенията, тъй като на практика общата маса на заплатите не се увеличава. По икономически дейности изменението на разходите за възнаграждения варира от -3.4% за производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия до 37.1% за създаване и разпространение на

информация и творчески продукти.

Кога ще има промяна

От 2001 г. насам кривата на индекса на разходите за труд е възходяща. И ако през първите години увеличението е сравнително слабо и немного голямо на годишна база, то след старта на икономическата криза темпът постепенно се

увеличава. Това е нормално и отразява икономическите процеси, отчитат икономистите. В най-добрия случай към края на годината ще сме на нулата и едва през следващата можем да се надяваме, че увеличенията на разходите на труд може да бъдат за сметка на заплатите, а не на други фактори, прогнозира Камен Колев.

Дарина Черкезова

► Така ще изглежда „Българският Лувър”, ако журито избере проекта на арх. Янко Апостолов

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

Държавата ще търси по-ниска цена за „Българския Лувър”

Български архитект, живеещ в САЩ, спечели конкурса за идеен проект

Изграждането на музейния комплекс в центъра на София, известен като „Българския Лувър”, най-вероятно ще излезе по-евтино от заложените 25-30 млн. лв. Това прогнозира главният архитект на София Петър Диков, който председателстваше журито за избор на идеен проект. Той подкрепи думите си с падналите цени и голямата конкуренция между строителните фирми

в условията на криза.

Избор

С единодушно решение на журито за победител в конкурса за идеен проект беше избран арх. Янко Апостолов. Българинът живее в САЩ и работи към консултантското бюро „Стивън Растоу”. На второ място беше класиран проектът на арх. Багряна Тотева, а на трето - на „Порш концепт”. В конкурса са участвали 31 архитекти при закупили документация над 80. На втория етап възложителят в лицето на Министерството на културата ще проведе преговори с

авторите на избраните проекти. „Ако не се постигне споразумение за хонорара с класирания на първо място, ще се пристъпи към разговори с втория и така, докато се стигне до възлагане”, посочи Петър Диков. Очаква се тази процедура да приключи до месец, след което ще се търси изпълнител. Плановите са строителството да приключи в рамките на две години.

Проектите

Разработката на арх. Янко Апостолов предвижда минимална реконструкция на сградите на Галерията за чуждестранно изкуство и

на бившия ВМЕИ, които ще бъдат обединени в бъдещия музей комплекс. Той ще има разгъната площ 20 200 кв. м, от която 6060 кв. м галерии. Предвиждат се още подземно депо за съхранение на предмети на изкуството, конферентен център, ресторант и кафенета, образователен център, офиси, работилници и библиотека. Карето между сградите ще бъде оформено като вътрешен двор по подобие на двора „Марли” в парижкия „Лувър”. Част от покривите, главно над галериите, ще бъдат заменени със стъклени.

Рагостина Маркова

Първанов и ГЕРБ без разногласия за стратегията за сигурност

Единствено Синята коалиция показва големи задръжки към документа

Няма сериозни и принципили разминавания между президент, управляващи и опозиция по проекта за Стратегия за национална сигурност на България. Забележките са отстранени, а консенсусът по документа е много близо, обясниха участниците в заседанието на Консултативния съвет по национална сигурност, който се проведе при президента Първанов.

Работната група по стратегията ще продължи работа до изглаждането на документа, ще има и още едно прецизиране на текстовете, за да се постигне максимално съгласие.

На косъм от консенсуса

Неочаквано за мнозина прехвърчащи искри между президента и ГЕРБ след срещата на КНСЧ този път нямаше. Президентът рядко събира съвета (което по закон трябва да прави на всеки три месеца), като предното

заседание беше миналата есен по повод усвояването на евросредствата. Тогава напрежението между двете страни бе значително.

„След това заседание сме много близо до постигането на максимално съгласие. Проведохме конструктивен дебат, без да се разделяме на управляващи и опозиция“, каза след срещата президентът Георги Първанов. Той добави, че има конкретни забележки по текста, но не и такива, които да са радикално различни от духа на самия документ.

От една страна на бариерата

„Като цяло искам да се подобри текстът на документа и да се доуточнят някои дефиниции. Всеки от нас би трябвало да направи компромис със собствените си предложения, за да имаме удовлетворяващ документ“, каза президентът.

„Желанието на всички е да се обединим максимално около този проект и той ще бъде внесен в парламента, когато това е факт, за да получи максимална подкрепа“, каза и премиерът Бо-

рисов. Той също потвърди, че изказаните на срещата забележки са отстранени.

„Политическите различия, доколкото ги имаше по този документ, са преодолени“, добави и Любви Местан от ДПС. Според депутата по време на заседанието не е имало спорове. Напротив - не е имало въпроси, които да са били обект на сблъсък.

Сини резерви

Синята коалиция единствена изрази по-голямо недоволство от документа. Депутатът Йордан Бакалов определи проекта в сегашния му вид като достоен за глас „въздържал се“. Според него в стратегията отсъства политическото начало, както и оценка за действията по време на криза като тази в Косово през 1999 г. „Най-слабата част на тази стратегия е така наречената система за национална сигурност“, заяви Бакалов. Той добави, че проектът трябва да бъде доработен, но има напредък по вида му през юни, който Синята коалиция съвсем не харесваше.

Ани Коджаиванова

► Президентът каза, че има само технически бележки по стратегията, премиерът обеща да ги включи при преработването ѝ

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

В крак с времето Нови цели, нова стратегия

► България има нужда от нова стратегия, която да отразява съвременните нужди и цели на страната както във външнополитически план,

така и по отношение на вътрешната сигурност, еднородно са участниците в КНСЧ. Сега действащата Стратегия за национална сигурност е от 1998 г.

► Тя е изиграла своята роля за приемането на България в ЕС и НАТО, но трябва да бъде осъвремен-

нена и да отразява новата среда на сигурност, активното участие в съвместни операции на съюзниците ни и новите стратегически партньорства.

► Предложението за нова стратегия е още от 2003-а, но едва сега е близо до осъществяването си.

Брюксел одобри с 25% повече евросубсидии за пчеларския сектор

Общо 11.3 млн. EUR ще задели България през новия програмен период 2011-2013 г.

Европейската комисия одобри националните про-

грами на 27-те държави членки за подобряване на производството и търговията с пчелни продукти за периода 2011-2013 г. Общият годишен бюджет, предназначен за съфинансиране на националните

програми, е 32 млн. EUR годишно, което е с 25% повече в сравнение с периода 2008-2010 г.

Какво получава България

За България финансирането за периода 2011-2013 г. е близо 11.3 млн. EUR, като само европейското съфинансиране е около 5 млн. EUR. Средствата са почти равномерно разпределени за всяка отделна година. Средно по 3.8 млн. EUR ще бъдат парите по европрограмата, от които европейското съфинансиране ще е 1.7 млн. EUR, показват разчетите.

За сравнение бюджетът на програмата за периода 2008-2010 г. беше около 7.5 млн. лв. Само за 2010 г. парите за пчеларите бяха около 2.3 млн. лв., като очакванията на експертите са до края на годината да се постигне минимум 94% усвояемост.

За какво се използват парите

Националните програми за пчеларския сектор са основният инструмент за частично компенсиране на загубата на пчели. Чрез тях се финансират различни мерки - от борбата със специфични болести до научно-приложни изследвания.

Дарина Черкезова

► Очакваната усвояемост за 2010 г. по програмата за пчеларство е около 94%

red|ticket

Виена от

69 Euro

ЗАМИНИ &
СЕ ВЪРНИ

5 x дневно София - Виена с Австрийски Авиолинии
All inclusive: двупосочен билет, включени летищни такси, превоз на багаж, напитки и закуска.

Austrian

We fly for your smile.

VIE Vienna International Airport
Open For New Horizons.

начисляване на мили към Miles & More.
Информация и резервации на
www.austrian.com, 02 8060000/01 или
във вашата пътническа агенция.

A STAR ALLIANCE MEMBER

www.austrian.com

Москва потвърди намерението си да строи газопровода "Южен поток"

Експерти смятат, че Русия може да намали капацитета на проекта наполовина

Русия няма да се откаже от проекта "Южен поток", дори да получи привлекателни условия за участие в газопреносната система на Украйна чрез обединението на "Газпром" и "Нафтогаз Украйна". Това заяви министърът на енергетиката Сергей Шматко, след като по-рано Москва даде сигнали, че е готова да преразгледа строежа на газопровода.

Експерти обаче смятат, че изказването на Шматко не означава отказ от преговорите. Според тях е възможно Москва да избере вариант "Южен минипоток", при който капацитетът на тръбата ще е по-малък. В замяна на това пък Русия ще получи контрол върху украинския пренос на газ.

Разхищение

Украйна отчаяно се опитва да запази позицията си на главен транспортен маршрут за сибирския природен газ. Миналата седмица външният министър Константин Гришченко обяви "Южен поток" за разточителен и ненужен проект. Според него е много по-добре Европейският съюз и Русия да направят "съвсем ограничени допълнителни инвестиции" в съществуващата мрежа в Украйна, отколкото да строят нов газопровод. "Ясно казваме на руските си приятели, а и на европейците, че сме против този проект, и предлагаме алтернатива", каза Гришченко. По думите му да се харчат безогледно пари за ненужен проект е

Според Киев много по-добре е ЕС и Русия да инвестират малко пари в съществуващата мрежа в Украйна, отколкото да строят нов газопровод

СНИМКИ BLOOMBERG

против логиката на съвременната икономика.

Довод

"Южен поток", който ще пресича Турция и след това ще минава на север през Балканите, е труден проект по икономически, екологични и технологични причини, смята Гришченко. Допълнителният капацитет от около 60 млрд. куб. м годишно, който тръбопроводът ще осигурява, може да се постигне чрез модернизиране на украинската мрежа за много по-малка сума, обяс-

ни той.

По изчисления на "Газпром" от миналата година "Южен поток" ще струва 8.6 млрд. EUR. По-точна оценка ще бъде направена, след като приключат всички проучвания.

В условията на конкуренция

И строежът на "Южен поток", и модернизацията на газопреносната система на Украйна целят да се диверсифицират маршрутите за доставка на газ. "Нашите украински колеги трябва

да се научат да живеят в условията на конкуренция и пазарна среда", коментира Шматко. Критиките по адрес на проекта и високата му цена няма да повлияят на шансовете за реализацията му, категоричен беше той. "Акционерите вече са взели решение и смятам, че няма да има никакви проблеми", добави министърът.

Минипоток

В началото на миналата седмица президентът на "Руско газово общество" Валерий Язев каза, че обединението

между "Газпром" и "Нафтогаз" може да доведе до корекция в руската позиция за "Южен поток". Това беше разтълкувано като намек за възможен отказ от строителство. В противоречивите изказвания обаче експертите видяха възможност за реализацията на минивариант на проекта. След като Русия и Украйна основат смесено предприятие, което да стопанисва преносната мрежа, Москва може да построи и "Южен поток", но с двойно по-малък капацитет, който впоследствие може да бъде

разширен, смятат те.

Добивът на газ в Европа се очаква да намалее през следващите години, така че вносът неизбежно ще нарасне. В момента 20% от синьото гориво за Европа минава през Украйна, а преносната мрежа е силно амортизирана. "Газпром" има интерес да участва в модернизацията, за да си гарантира запазването на транзитните обеми. Това обаче не противоречи на идеята за увеличаване на доставките и разнообразяване на преносните канали.

Полша е близо до договор с Русия за още синьо гориво

► Ямалският газопровод е особен случай, тъй като по него тече руски газ по руски тръби, обясни генералният директор по енергетиката в ЕК Филип Лоу

Брюксел отчита много добър напредък по преговорите за Ямалския газопровод

Разговорите с Полша и Русия по споразумението за Ямалския газопровод вървят много добре, казаха от Европейската комисия (ЕК). Договореност беше постигната между двете държави още в началото на годината, но документ не беше подписан, за да може Брюксел да провери дали клаузите отговарят на европейското законодателство. Разглеждат се въпроси като управлението на газопровода, достъпът до трети страни и тарифите, съобщи Bloomberg.

Повече газ

Сделката ще увеличи доставките на синьо гориво за Полша до 10.2 млрд. куб. м годишно в сравнение със 7.4 млрд. куб. м в момента. С това ще се компенсира и ко-

личеството, транспортирано от „РосУкрЕнерго“ до началото на миналата година, когато заради спор между Русия и Украйна доставките бяха прекратени. Компанията, в която „Газпром“ държи 50%, трябваше да осигури на Полша 2.3 млрд. куб. м газ през 2009 г.

Особена ситуация

„Провеждаме много добри и задълбочени дискусии с руските си партньори и с полските власти за бъдещите договорености за Ямалския газопровод, но обсъжданията още не са приключили“, каза генералният директор по енергетиката в ЕК Филип Лоу. По думите му новото законодателство в ЕС цели такива проекти да се поверяват на независими оператори, вместо да се контролират от един доставчик. Ямал обаче е в много особена ситуация, тъй като по него тече руски газ по руски тръби. „Искаме да се уверим, че условията за

Доставки Има опасност от недостиг на газ в Полша

► Има опасност от недостиг на газ в Полша през следващите три месеца, тъй като съществуващите споразумения подsigуряват доставките само до средата на октомври. В това се включват газът от Русия, местният добив, вносът от грузи източници и наличните запаси.

► Най-голямата газова компания в страната Polskie Gornictwo Naftowe i Gazownictwo SA очаква да достави между 14.3 и 14.5 млрд. куб. м синьо гориво през 2010 г. За първото полугодие тя отчете продажбите три месеца, тъй като съществуващите споразумения подsigуряват доставките само до средата на октомври. В това се включват газът от Русия, местният добив, вносът от грузи източници и наличните запаси.

Полша са същите като тези, които биха били предложени на всеки друг вносител и оператор“, обясни Лоу.

Удължаване

Подготвяният договор предвижда удължаване на предишното споразумение с 15 години до 2037 г. „Газпром“ ще продължи да използва газопровода, който минава през

Полша и Германия, до 2045 г. Споразумението ще позволи на Полша, която получава около две трети от газа си от Русия, да избегне намаляване на доставките за индустрията, както стана в началото на годината. Следващият кръг преговори между Москва и Варшава с участието на Брюксел е планиран за тази седмица.

Авиация**Тръгват редовни полети от София до Екатеринбург**

Руската авиокомпания „Уралски авиолинии“ започва ежеседмични полети от Екатеринбург до София, предаде ИТАР-ТАСС. Според българския консул в

Екатеринбург Пламен Петков откриването на редовна линия е продиктувано от увеличени брой визи, които българското посолство е издало на граждани от руския град в областта Урал. От началото на годината заявките са се увеличили с над 60%. Наблюдава се сериозно нарастване на интереса

към популярните български курорти. Освен това Екатеринбург има голям потенциал за сътрудничество с България както на официално равнище, така и в сферата на бизнеса, твърди Петков. Стокообменът между Екатеринбург и България през миналата година е бил за около 10 млн. USD.

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

Рекламатор:
Мирослав Иванов
mivanov@pari.bg
тел. 4395-867

Реклама:
Станислава Атанасова
satanasova@pari.bg
тел. 4395-851

„Агрия“ продаде „Хлебозавод Корн“ за 6.5 млн. лв.

Холдингът ще използва парите за изпълнение на инвестиционната си програма

Публичната компания „Агрия Груп холдинг“ АД е продала мажоритарния си пакет дялове в „Хлебозавод Корн“ ООД за 6.5 млн. лв., съобщиха от холдинга. Сделката за 99.20% от капитала на „Хлебозавод Корн“ е сключена на 16 септември.

Купувач на 363 080-те дяла с номинал 10 лв. е „Йорк Скай“ ЕООД, което до 13 септември притежаваше 9% от капитала на публичното дружество.

Инвестиции

„В сделката не участват свързани и/или заинтересовани лица“, се казва в съобщението на „Агрия“, чийто основен предмет на дейност е производство и търговия със зърно. Според ръководството на холдинга подобна сделка е в рамките на предмета на дейност.

Средствата от продажбата на „Хлебозавод Корн“ ще бъдат използвани за реализирането на част от инвестиционната програма на холдинга, обясняват от „Агрия“. Публичната компания вижда потенциал да

насочи усилия към развитие на производство на зърнени култури, експорт на зърно и производство на възобновяеми енергийни източници.

Инвеститор

Купувачът на хлебозавода „Йорк Скай“ продаде на 13 септември всичките си акции от „Агрия“. В единична сделка на извънрегулаторния пазар на БФБ бяха прехвърлени 612 хил. лота, което представлява 9% от капитала на публичния агрохолдинг.

Емил Райков, изпълнителен директор и най-голям акционер в „Агрия“, каза след сделката за в. „Пари“, че именно „Йорк Скай“ е продавач, а купувачът е нов инвеститор извън големите собственици на „Агрия“ до момента. „Доколкото знам, причината за продажбата е реструктуриране на портфейла акции на „Йорк Скай“, добави Емил Райков. Той не пожела да каже кой е купувач на книгата.

Справка в Търговския регистър показва, че регистрираното в Търговище „Йорк Скай“ е 100% собственост на

► „Агрия“ с изпълнителен директор Емил Райков ще насочи усилия към развитие на производство на зърнени култури, експорт на зърно и производство на възобновяеми енергийни източници

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Красен Йоркишев. Предметът на дейност на дружеството е производство и търговия със селскостопанска продукция от растителен и животински произход. Освен това дружеството произвежда и търгува със зърнени храни, каквато отчасти е дейността и на публичното „Агрия“.

Последният предаден от-

чет на „Йорк Скай“ е към 31 декември 2008 г., като в него се вижда, че дружеството не е реализирало приходи. Загубата за 2008 г. е хиляда лева, като е дошла заради разходите за външни услуги, които са на същата стойност. В баланс са записани общо 630 хил. лв. активи, 614 хил. лв. от които са инвестиции.

Отчет

Според консолидирания отчет на „Агрия“ за полугодията на 2010 г. приходите на холдинга са се понижали с 2.5% на годишна база и в края на юни са 29.05 млн. лв. Печалбата на варненската компания е малко над 1 млн. лв., като се понижава с 20.1% спрямо първите шест месеца

на миналата година. Новината за продажбата на хлебозавода донесе ръст за акциите на „Агрия“. По време на петъчната сесия книгата на дружеството се повишиха с 6.14% до 4.15 лв. за акция. По позицията бяха прехвърлени 500 лота. Капитализацията на холдинга е 28.2 млн. лв.

Атанас Христоф

Мобилните оператори отново се скараха за преносимостта

► Трите оператора се обвиняват взаимно, че ограничават правата на потребителите

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

„Глобул“ обвини конкурентите си, че пречат на потребителите да пренасят номерата си

Преносимостта на фиксирани и мобилни номера отново скара мобилните оператори. „Глобул“ обвини директно „М-Тел“, че бави умишлено близо 800 молби за прехвърляне на номера. Конкурентите ни отказват извършване на услугата с мотива, че имат технически проблеми, което е в пряк ущърб на потребителите и

в нарушение на приетите от КРС и трите оператора функционални характеристики на услугата, твърдят от „Глобул“.

Забавяне и отказ

Обвиненията към „Виваком“ са, че бившият национален телеком бави исканията за пренос по-дълго от установения двудневен срок. БТК изцяло и напълно немотивирано отказва пренос на аналогови фиксирани номера, което също е в нарушение на правилата, твърдят от „Глобул“.

От мобилния оператор,

който е собственост на гръцкия национален телеком, се закахна да сезира Комисията за регулиране на съобщенията.

Контраатака

От „М-Тел“ отвърнаха на обвиненията, че именно „Глобул“ възпрепятства процедурата по прехвърлянето на номерата. Преди месец компанията спря 50 сим карти на варненска фирма без предупреждение, след като стана ясно, че дружеството иска да ползва нашите услуги, твърдят от „МобилТел“. Оттам са категорични, че

„Глобул“ използва различни трикове, свързани със смяната на личните документи, за да отхвърли исканията за преносимост.

От „Виваком“ също отхвърлиха обвиненията и изразиха учудване, че „Глобул“ се жалва предварително по тема, която днес ще бъде обсъждана между трите оператора. Според ръководството на бившия национален телеком компанията винаги е подкрепяла преносимостта и от 2008 г. досега има много пренесени номера в мрежата си от другите два оператора.

„Оркид“ загуби 8 пъти повече отпреди година

Групата е със 17.866 млн. EUR назад след преоценката на „Гранд мол Варна“ през юни

Нетни загуби от 17.866 млн. EUR отчете за първата половина на 2010 г. инвестиционната група „Оркид Дивелъпмънтс“. Според доклад до Лондонската фондова борса отрицателният резултат е осемкратно по-висок спрямо година по-рано, когато тя е отбелязала загуби от 2.240 млн. EUR. Като основна причина се посочва по-ниската цена на основния ритейл проект на групата у нас - „Гранд мол Варна“.

Проекту

„Гранд мол Варна“ отвори през май тази година със сравнително ниска първоначална заетост. Според „Оркид Дивелъпмънтс груп“ обаче посещаемостта на мола расте, а с това - и интересът на наемателите. Към момента заети са само 61% от търговските площи, но с подписаните договори за още 3500 кв. м наетите площи ще достигнат 34 000 кв. м, а заетостта - 68%. Водят се преговори за отдаване на още 8000 кв. м и ако те приключат успешно, заетостта ще се повиши с още 17%, отчетоха от „Оркид Дивелъпмънтс груп“. От Colliers International, която отдава обектите в „Гранд мол Варна“, посочиха, че тази есен се очаква в него да отворят врати 17 нови обекта. Сред новите марки в мола са испанските магазини за бельо Oysho, LC Waikiki, Fan Point и Adidas, Playlife, Mango, Guess и Galeria Scandal.

Преоценка

Въпреки ръста на заетостта при преоценката на мо-

► Проектът „Оркид Гардънс Варна“ трябва да бъде завършен до средата на 2011 г.

ла през юни тази година стойността му е намаляла с 18 млн. EUR до 134 млн. EUR. По-ниската оценка на търговския център идва от отстъпките за наемателите през първите години, както и очакваната по-слаба събираемост на наемите заради лошия икономи-

чески климат. От „Оркид Дивелъпмънтс груп“ отбелязват, че спадът на икономиката продължава да оказва значително влияние върху пазара на имоти. Цените остават нестабилни заради ниската ликвидност и липсата на достатъчно сделки, посочиха от гру-

пата. Това оказва негативен ефект и върху продажбите при жилищните проекти на „Оркид Дивелъпмънтс“. Продължава строителството на проектите „Оркид Хилс Варна“ и „Оркид Гардънс Варна“. Първият от тях трябва да бъде завършен към края на тази

година. В момента тече строителството на третия етап от него. Първите два етапа включват 336 апартамента, от които 260 вече са продадени. „Оркид Гардънс Варна“ ще включва жилищна и търговска част, а изграждането му ще приключи през първата

половина на 2011 г. „Оркид Дивелъпмънтс груп“ притежава и управлява също хотел „Златен Явор“, но засега приносът му в общия финансов резултат е сравнително слаб, тъй като той не работи извън активния летен сезон.

Рагостина Маркова

Седем автогари са извършили нарушения

► Най-честите нарушения на автогарите са липсата на информационни табла и навеси

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

„Автомобилна администрация“ спря от движение 5 автобуса

Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ е открила нарушения в 7 автогари, стана ясно след повторната проверка. През юли ведомството издаде предписания на 89 автогари със срок от 30 дни за отстраняване на установените нередности. Започнали са масови проверки и на училищните автобуси, съобщиха от министерството на транспорта.

Нарушители и нарушения

Проверките на „Автомобилна администрация“ през последния месец показаха нередности на автогарите в областите Благоевград, Велико Търново, Разград, Силистра, Добрич, Перник и Бургас.

Най-честите пропуски са липса на звукова уредба и информационни табла, липса на маркировки и навеси на автогарите и др. За установените административни нередности са написани девет акта.

„Малкото нарушения, които открихме, показват, че проведената акция през

лято има положителен ефект“, твърдят от транспортното ведомство.

Други проверки

„Автомобилна администрация“ наложи пет автобуса да бъдат принудително спрени от движение. В рамките на едномесечната акция са направени и близо 5 хил. проверки на автобуси, извършващи вътрешни и международни превози.

На 264 от тях са съставени актове за установени административни нарушения.

Николема Цветкова

Фондовете за земеделска земя купиха 1800 декара през август

„Адванс“ и „Агро Финанс“ са инвестирали 122 млн. лв. в обработваеми земи

Фондовете за имоти, които влягат парите на акционерите си в покупка на земеделски земи, са придобили нови 1800 декара през август. Това показват месечните бюлетени на „Адванс Терафонд“ АДСИЦ и „Агро Финанс“ АДСИЦ, които са две от петте дружества на БФБ, инвестиращи в обработваеми земи.

През миналия месец поактивен при покупките е бил „Адванс“. Фондът е купил 1570 декара на средна цена 305 лв. През август „Агро Финанс“ е придобил 230 декара земи.

Пару

Общият размер на инвестициите на двете компании е 122 млн. лв. По-скъпо е плащане „Агро Финанс“, защото средната цена на декара земя в портфейла на фонда е 283.04 лв., или общо малко над 37 млн. лв.

Откакто е започнал да купува земи, „Адванс“ е вложил в имотите 85 млн. лв., което означава 256 лв. средна цена на декара земя.

„Булленд Инвестмънтс“ АДСИЦ, което също инвестира в покупка на земи, не представя на инвеститорите месечни отчети, но справка в сайта на компанията показва, че към 19 септември фондът има в портфейла си 21 097 декара земя. Според отчета на дружеството за второто тримесечие в края на юни „Булленд“ е притежавало 20 881 декара, което означава, че през юли, август и първите 19 дни на септември компанията е купила 216 декара земя.

Наем

Към 31 август „Адванс“ е отдало 78.8% от притежаваните земи към края на 2009 г. под наем или аренда при средна рента 21 лв. на декара. От своя страна „Агро Финанс“ е отдало под аренда 88% от закупената земя към 31 август при средна стойност на рентата 20 лв. за декара.

► Дружествата са отгали под аренда голяма част от притежаваните земи

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Мениджърите на фондовете за земеделски земи са категорични, че арендните плащания през следващите

години ще се увеличават, като с основна заслуга ще е повишаването на плащанията към земеделските

производители. По думите им целта на АДСИЦ за земя е да успеят да окрупнят парцелите си, защото това

също е фактор, който им позволява да вземат по-висока рента.

Атанас Христов

„Еврохолд“ продаде дела от „Формопласт“ на себе си

Купувач на 51% от кърджалийското предприятие е „Пластхим-Т“, в което холдингът държи 49.81%

„Еврохолд“ продаде дела от „Формопласт“ на себе си. Кърджалийското дружество е първото производствено предприятие от групата на холдинга, което беше продадено по обявения план за разделяне с нестратегически активи.

Сделка

Продажба на 51% от „Формопласт“ беше извършена на извънрегулаторния пазар, където бяха прехвърлени 1 937 442 акции на цена 1.17 лв. за общо 2.23 млн. лв. Купувач на пакета е „Пластхим-Т“ АД,

в което холдингът държи 3 379 870 акции, или 49.81%.

Справка в Търговския регистър показва, че към 26 юни 2010 г. най-голям акционер в компанията е Айдын Фаик Адем, който има с една акция повече от „Еврохолд“. В съвета на директорите на тервелското дружество е и изпълнителният директор на „Девин“ Цветан Лъжански. През миналата година приходите на „Пластхим“ са се понижали с 24.6% до 38.6 млн. лв. Нетната печалба бележи минимален спад от 0.2% до 1.1 млн. лв.

Фокус

От „Еврохолд“ уточняват, че инвестицията е част от стратегията за изграждане на нова производствена база на територията на кърджа-

лийското предприятие. След финализирането на продажбата на „Формопласт“ на „Пластхим-Т“ двете дружества ще бъдат продадени в пакет.

Публичният холдинг обяви, че от сделките по продажбата на нестратегически активи ще получи 40 млн. лв. Целта на „Еврохолд“ е да се концентрира само върху основния си бизнес, свързан с продажбата на автомобили, застраховане и лизинг. „Досега много от миноритарните инвеститори се заяждаха, че не сме се концентрирали върху основния си бизнес. Е, сега вече се концентрираме само върху него“, каза при съобщаване на новината за предварителните договори Асен Христов, председател на НС на „Еврохолд“.

► Целта на „Еврохолд“ е да се концентрира върху бизнеса, свързан с продажбата на автомобили, застраховане и лизинг

BANKING MANAGEMENT FORUM

БАНКИТЕ В ТЪРСЕНЕ НА НОВИ СТРАТЕГИИ

5.10. ГРАНД ХОТЕЛ СОФИЯ

Banking Management Forum ще даде възможност да се намерят отговори на някои от важните въпроси пред банковия и финансовия сектор – какви са реалните проблеми на банките, как трябва да се управлява рискът, какви са очакванията на клиентите и бизнеса. Banking Management Forum си поставя за цел да помогне на банките да начертаят политиката си за бъдещето – чрез личния опит на всяка банка, прогнозите и тенденциите, както и възможността за обмяна на опит.

ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОГРАМАТА, ЛЕКТОРИТЕ И ЗА РЕГИСТРАЦИЯ:

02/ 4395 855

www.pari.bg

events@pari.bg

Генерален спонсор: PIRAEUS BANK

С подкрепата на: Emirates

Медийни партньори: МЕНИДЖЪР

 adwise
Вашата реклама на клик

 INVESTOR.BG

 DarikFinance.bg

 PROFIT.bg

 Пари

Пазарът на куриерски услуги се сви с 10% през 2010 г.

Българските оператори отчитат увеличаване на „хибридна поща“

От началото на годината обемите и приходите на пазара на куриерските услуги са намалели с около 10% спрямо миналата година. Това каза за в. „Пари“ Людмил Йосифов, председател на УС на Асоциацията на българските куриерски оператори. Точни данни обаче няма, тъй като Комисията за регулиране на съобщенията публикува единствено годишни данни за пазара.

За 2009 г. обемът на целия пощенски пазар в България се оценява на 226 млн. лв. В сумата са включени реализираните приходи на 94% от операторите в бранша. През миналата година пощенските услуги са нараснали с 20% спрямо 2008 г., което беше тенденция за последните 3 години.

Оцеляване по време на криза

Спадът през 2010 г. е основно при стандартните пощенски пратки. „Въпреки икономическата криза и свиването на пазара няма данни за фалирали фирми“, твърди Йосифов. По думите му това се дължи на комбинирането на няколко услуги и гъвкавостта на фирмите. Частните куриери вече не залагат на големите складове, а предпочитат малки офиси от типа „леки мрежи“, което намалява оперативните разходи. По този начин себестойността на услугата става по-ниска. „По-големите куриерски оператори разшириха портфолиото си, като добавиха и логистика, за да бъдат адекватни на променящия се пазар“, твърдят от бранша.

„Хибридна поща“

Въпреки спада на пазара като цяло тъй наречената хибридна поща отчита ръст, което е тенденция през последните няколко години. Това е електронна информация, която се отпечатва на хартиен носител и се изпраща на потребителя. Доставки от този тип са сметките за ток, вода и парно. През 2009 г. пратките от този тип са се увеличили с близо 30%.

„От началото на годината тенденцията за ръст при хибридните доставки се

” В България пазаруването по интернет не се насърчава, но хората купуват от чужбина и това води до ръст на международните пратки

Людмил Йосифов, председател на УС на Асоциацията на българските куриерски оператори

запазва“, твърди шефът на асоциацията.

Премахване на монопола

Куриерският бранш очаква да има раздвижване на пазара догодина, когато отпадна монополът на „Български пощи“ при доставката на пратки до 50 грама. В момента тази услуга се извършва само от държавната компания.

Браншът разчита и на развитието на електронната търговия и пренасочването на клиентския интерес от експресни услуги към стандартни. „В България пазаруването по интернет не се насърчава, но хората купуват от чужбина и това води до ръст на международните пратки“, коментира Йосифов. Според него количеството на недоставените пратки ще се намали и от предпочитанията на клиентите да използват нормален режим на доставка. Експресните услуги са между 50 и 60% по-скъпи от стандартните.

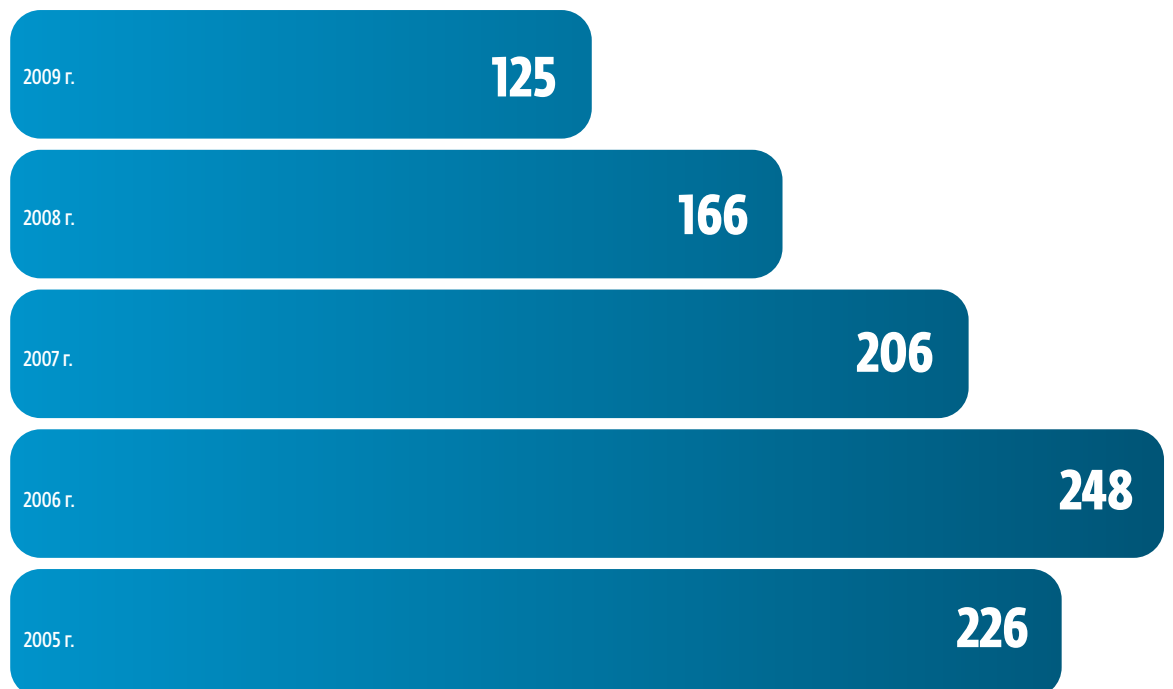
Конкуренция

Българските компании не може да конкурират TNT и DHL при международните пратки, тъй като нямат изградена логистична инфраструктура и транспортна мрежа. От друга страна, пратките извън страната оскъпяват много услугата и за това повечето фирми предпочитат да оперират на територията на България, където цената се определя на база обем и тегло на стоката, без значение началната и крайната точка. За международните пратки компаниите сключват договори със световните лидери в куриерските услуги.

Куриерските услуги така или иначе не бяха много засегнати от кризата и очакванията на бранша са, че от догодина пазарът ще се върне към нормалните нива и още в началото на 2011 г. ще бъдат отчетени по-добри резултати.

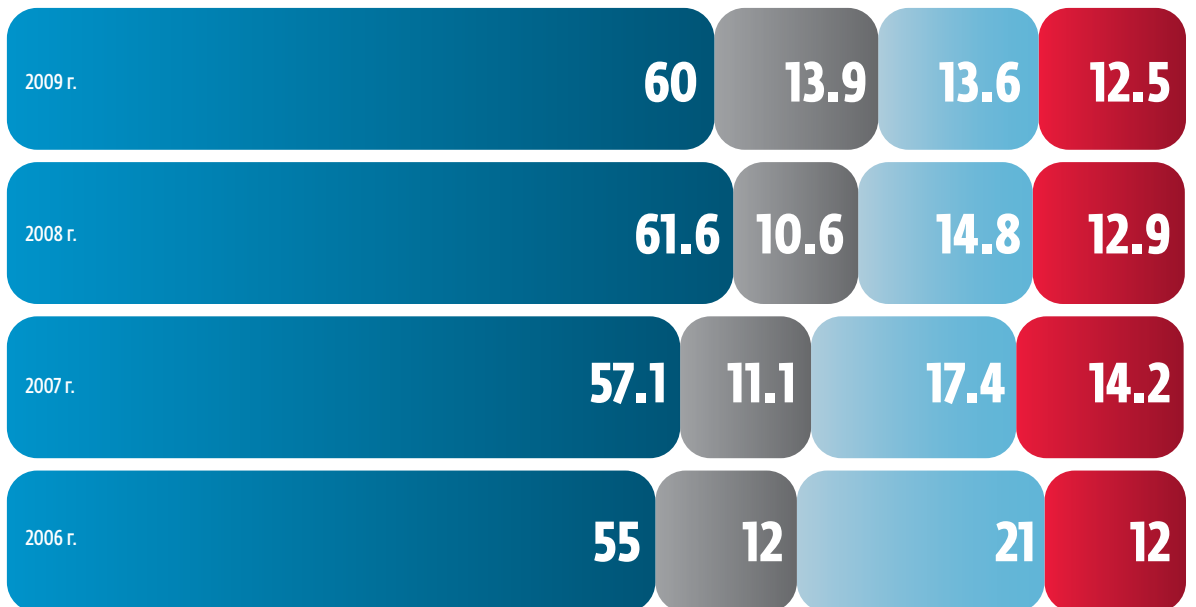
Николема Цветкова

Обем на пазара за пощенски услуги

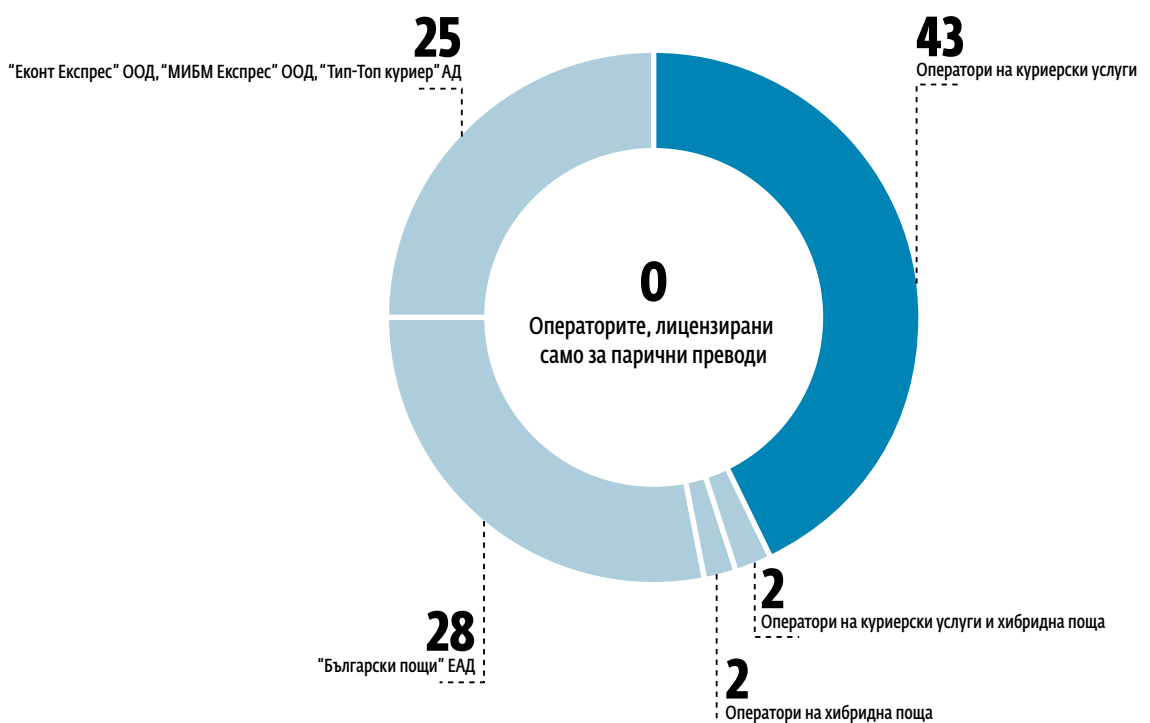

Структура на приходите от пощенски услуги

● Куриерски услуги ● Хибридна поща ● Резервиран сектор ● УПУ, с включени приходи от парични преводи (без резервиран сектор)

Разпределение на приходите от пощенски услуги за 2009 г.

226

млн. лв. е обемът на целия пощенски пазар в България за 2009 г.

Пазарът гледа с надежда към новия директор на LG Electronics

Неочакваните промени в мениджмънта се дължат на слабите резултати при мобилните телефони

Неочакваните мениджърски промени в третия по големина производител на мобилни телефони в света LG Electronics целят да подобрят стратегията на южнокорейската компания в производството на смартфони. В края на миналата седмица стана ясно, че шефът на търговската фирма LG International Ку Бон-Джун ще поеме поста главен изпълнителен директор на LG Electronics. Той ще замени Нам Йонг, който си е подал оставката заради лошо управление.

По стъпките на гругите

Подобни промени седмица по-рано бяха направени и във водещия производител на мобилни телефони Nokia. И двете компании страдат от липсата на достатъчно добри модели смартфони, с които да конкурират iPhone на Apple и Galaxy S на Samsung Electronics. Мобилното подразделение на LG обяви ре-

кордно голяма загуба от 120 млрд. вона (103 млн. USD) за последното тримесечие и предупреди, че подобен резултат се очаква и за настоящия период. Продажбите на звеното осигуриха едва четвърт от общите приходи на компанията.

Добър сигнал

Инвеститорите посрещнаха положително мениджърската промяна, което вдигна акциите на южнокорейската компания с около 5% в петък. Според анализатори LG се нуждае от вътрешна промяна, тъй като слабите резултати на звеното за мобилни телефони се отразяват негативно на цялостното представяне на групата. Те смятат, че Ку ще успее да се справи с предизвикателствата в бързо развиващия се ИТ сектор и ще доближи LG до лидерите на пазара. Добър сигнал е и че Ку е член на семейството, основало четвъртия по големина конгломерат в страната. Това означава, че той ще има много повече влияние в цялата група.

Заслуга

Една от заслугите, които се приписват на Ку, е, че превърна подразделението

LG Display на LG Electronics във втория по големина производител на телевизори с плоски екрани в света. Решението му навреме да насочи голяма част от инвестициите в технологията LCD - още когато беше шеф на звеното между 1999 и 2006 г., се смята за добър сигнал за способностите му да „надуши“ тенденциите в бързо променящия се сектор на мобилните телефони.

Важно умение

Именно това умение като че ли липсваше на Нам напоследък. След като той пое поста главен изпълнителен директор през 2007 г., компанията отчиташе стабилни печалби през 2008 и 2009 г. основно заради значителното съкращаване на разходите. Продажбите също вървяха добре, като мобилните телефони осигуриха приходи от 17 трлн. вона (14.7 млрд. USD) през втората година. Именно през 2009 г. обаче предпочитанията на потребителите започнаха да се променят и в началото на 2010 г. стана ясно, че нещата в LG не вървят както трябва. Продажбите рязко спаднаха, а пазарният дял на компанията намаля от 11 на 10%.

►Новият главен изпълнителен директор на LG Electronics Ку Бон-Джун се смята за човек, който може да „нагушва“ тенденциите в сектора

Правителството на САЩ няма да пресява инвеститорите в GM

Интересът на китайски автомобилен производител към IPO-то постави Вашингтон в деликатна ситуация

Американският автомобилен производител GM вече навлиза в напреднал етап на подготовка на първичното си публично предлагане на акции, където политическите фактори играят все по-голяма роля. Проявеният интерес от Китай създава известни притеснения на правителството, което трябва да преглътне евентуална оферта оттам, ако реши да допусне до участие други чуждестранни фондове. В същото време администрацията твърди, че няма да се намесва в разпределението на акциите.

Интерес от Китай

Най-големият производител на коли в Китай SAIC Motor Corp се е интересувал от възможностите да придобие дял в GM, след като компанията стане публична тази есен, съобщиха Reuters, като цитира познати. В същото време GM и консултантите ѝ в момента договарят срещи с чуждестранни държавни фондове, за да обсъдят евентуалното им участие в

покупката на мажоритарен дял през следващите няколко седмици.

Прегназливост

Самото правителство на САЩ подхожда предпазливо към възможността за чуждестранни инвестиции в GM, тъй като това може да има негативни политически последици, особено ако инвеститорът е китайски автопроизводител. Доскоро финансовото министерство не беше решило как да реагира на евентуални заявки от чуждестранни фондове, тъй като това може да доведе до запитвания и от други, например китайски инвеститори, твърдят източниците на Reuters.

Много и различни инвеститори

В края на миналата седмица обаче министерството публикува съобщение, че за акциите ще се търсят инвеститори от най-различни географски райони, но „основно от Северна Америка“. Групата на инвеститорите ще бъде голяма и разнообразна и ще включва и вложители на дребно от САЩ. От финансовото министерство са дали на GM и на поемателите на емисията общи насоки за първичното

► С първичното публично предлагане на акции тази есен правителството ще започне да се оттегля като акционер в GM

СНИМКИ BLOOMBERG

публично предлагане, но няма да участват в разпределението на акциите.

Прегузно

Обемът на емисията, която ще предложи GM, все още предстои да се уточни, но ще бъде между 10 и 20 млрд. USD. Точното количество ще зависи от това колко бързо ще реши държавата да се оттегли от компанията и какви ще са пазарните настроения.

През 2009 г. финансовото министерство наля близо 50 млрд. USD в GM, в резултат на което получи 61% от акциите. Операцията спаси компанията от ликвидация, но имаше и много противници. Сега преди изборите за Конгрес през ноември правителството ще трябва да убеди гласоподавателите, че осигурената помощ за GM и Chrysler е спасила автомобилната индустрия на страната.

Prada отбеляза 30% увеличение на продажбите

Италианската модна група продължава да разширява мрежата си от магазини

Италианската модна група Prada поведе възстановяването на сектора на луксозните стоки с 30-процентен ръст на продажбите за първото финансово полугодие, което приключи в края на юли. Силното представяне на компанията се дължи отчасти на откритите нови магазини.

Увеличение

Продажбите на Prada са се увеличили във всички страни, където е представена групата, и са достигнали 936.5 млн. EUR. Най-значителен ръст обаче е отчетен в Азия - 47.3%. В Европа компанията е пласирала с 18.7% повече продукция, а в САЩ продажбите са нараснали с 30%. Чистата печалба на компанията е в размер на 103 млн. EUR, което е увеличение от 11% по данни на Financial Times. Prada предлага марките Miu Miu, Church's и Car Shoe, както и едноименния моден етикет.

Повече магазини

По-високите приходи се дължат на увеличаване брой магазини на компанията, обясни главният изпълнителен директор на Prada Патрицио Бертели. Броят на обектите, които компанията управлява сама, ще нарасне допълнително през следващите години, добави той. В момента Prada разполага с 292 собствени магазина в 80 страни.

Дългове

Групата не публикува данни за дълговете си, които по принцип представляват проблем за финансите ѝ. Според Бертели обаче повишаването на печалба е позволило на Prada „изцяло да покрие финансовите си нужди“, свързани с разширяването на мрежата, както и да подобри нетния си финансов резултат.

103

► млн. EUR е чистата печалба на модната група за първото полугодие на финансовата година

Стока на гения

„ Реколтата от портокали в най-големия производствен регион на Бразилия може да намалее с повече, отколкото се очакваше през годината заради силната суша. Произведената продукция най-вероятно ще спадне до 271 млн. касетки, което е най-ниското ниво от 2001 г. В резултат фючърсите на портокаловия сок с доставка през ноември поскъпнаха с 1% до близо 1.499 USD за паунд

Стока на гения

23.1

► американски цента за паунд достигна цената на суровата захар

„ Суровата захар с доставка през март поевтиня с 0.6% до 23.1 американски цента по време на петъчната сесия на борсата в Ню Йорк. Спадът беше следствие от друго понижение по-рано през седмицата

Троен рекорд за златото през седмицата

Златото на три пъти покори нов исторически връх през седмицата. Тази година то спечели 17%, надминавайки печалбата на акции, облигации и много хранителни продукти. За основна причина в скока на ценния метал се приемат неравномерното икономическо възстановяване на икономиките и турбуленциите на финансовите пазари. „Златото ще бъде активът, в който инвеститорите влягат, търсейки защита“, признава пред Bloomberg Адам Клопфенщайн от аналитаторската компания Lind-Waldock. Опасенията на инвеститорите са свързани главно с наливането на огромни средства от страна на правителствата в големите икономики в опит за изваждане на страните от финансовата криза. През тази седмица централната банка на Япония продаде йени за първи път от шест години, тъй като валутата

Мирслав Иванов
miroslav.ivanov@pari.bg

„ Ценният метал заменя долара като резервна валута в света

достигна 15-годишен връх спрямо долара. Високата стойност на валутата беше отчетена като голяма опасност за износа, който е водещ за възстановяването на страната.

Администрацията на президента на САЩ Барак Хюсеин Обама прогнозира, че дефицитът на най-голямата икономика в света за тази

година ще се увеличи до рекордните 1470 млрд. USD. В същото време Федералният резерв продължава да задържа основната лихва в страната близна до 0 при 0.25% и се очаква да поднови преките покупки на държавни ценни книжа за стимулиране на икономиката. „Всичките държавни дългове и дефицити са толкова високи, че единственият изход от тази бъркотия е глобален синхронизиран процес на обезценяване на всички валути“, каза Майкъл Пенто, вицепрезидент на базираната в Ню Йорк Enjo Pacific Capital Inc. „Златото ще замени долара като резервна валута в света“, категоричен е той. Златните фючърси с доставка през декември поскъпнаха в петък с 0.3% до 1277.50 USD за тройунция на Комекс пазара в Ню Йорк. Преди това обаче металът достигна рекордните 1284.40 USD за тройунция.

► Златото продължава да трупа печалба и голяма част от инвестиционните банки вече ревизираха прогнозите си за цената му в положителна посока

Заплаха

► Пшеницата поскъпна в петък за първи път от четири последователни сесии заради опасения, че неочаквано застудяване в Китай и Канада, която е вторият по големина износител в света, може да навреди на реколтата. Фючърсите на пшеницата с доставка през декември поскъпнаха с 2.8% до близо 7.39 USD за бушел на борсата в Чикаго и по този начин приключиха седмицата с положителна промяна от 0.3%. Цената на зърното е добавила 7.8% този месец заради спекулациите, че спад в производството на Русия и Украйна ще увеличи търсенето от страна на други гържави износителки

СНИМКИ BLOOMBERG

Петролът продължава да потъва

Суровият нефт падна до двуседмично дъно заради спекулации, че икономическото възстановяване на САЩ се забавя и използването на горивата в страната, която е най-големият потребител на петрол в света, ще намалее. Петролът поевтиня, след като данните на предварителния индекс на потребителските настроения за септември, който Университетът в Мичиган редовно обявява, спадна до 66.6 пункта от 68.9 месец по-рано. „Настроението на потребителите е това, което ни управлява днес“, каза Фил Флин, вицепрезидент по научните изследвания в PFGBest в Чикаго. „Ако потребителят не е доволен, няма да видите раздвижване в търсенето“, категоричен е той.

Междувременно Enbridge Energy Partners LP възстанови работата на тръбопрово-

Мирслав Иванов
miroslav.ivanov@pari.bg

„ Суровият нефт с доставка през октомври намалее до 73.66 USD за барел

да си 6А. Тръбата, която изпраща канадски нефт в нефтопреработвателните заводи в Средния запад, затвори поради пробив на 9 септември.

Суровият петрол с доставка през октомври намалее до 73.66 USD за барел на New York Mercantile Exchange, което е най-ниското му ниво от 31 август. Фючърсите паднаха с 3.6% тази седмица и поевтиняват със 7.2% тази година. Сортът Брент с доставка през ноември падна с 0.3% до 78.21 USD за барел на лондонската борса ICE.

18 ТЕНДЕНЦИИ

Северната звезда на икономическия възход

Швеция е не само отлично място за бизнес днес, но и страна с потенциал

Най-голямата скандинавска икономика Швеция е на път да стане първенец по бързо съвземане от кризата. Увеличението на БВП се очаква да изпревари двойно това в ЕС и да достигне 4.5% през 2011 г., след като миналата година икономиката се сви с 5.1%, показват данни на правителството. В същото време Брюксел очаква ръст от средно 1.8% за Европейския съюз.

Европейски отличник

Скандинавската страна може да се похвали и с най-малкия бюджетен дефицит в Европа, а дълговите нива на страната са наполовина по-ниски от средните в еврозоната. Дупката в бюджета за 2010 г. се очаква да бъде

2.1% от БВП, докато за ЕС прогнозата е за недостиг от 7.2%, показват изчисления на Европейската комисия.

Политика на успеха
Именно тези добри резултати позволиха на Швеция да избегне налагането на радикални бюджетни ограничения. Десноцентристкото правителство на Фредрик Рейнфелд на няколко пъти повишава икономическите си прогнози. Безработицата намалява бързо, а износьт на страната конкурира германския. От 2006 г. насам бизнесът и гражданите са спестили 70 млрд. SEK (9.9 млрд. USD) от данъчни намаления, което се равнява на 2.3% от БВП. Нещо повече, премиерът Рейнфелд обещава още 25 млрд. SEK да бъдат спестени от данъци до 2014 г., ако бъде преизбран.

Място за бизнес

Затова и наблюдателите са еднородни, че Швеция се е превърнала в отлично място за бизнес. Според тях правителството се е показало като силен лидер, а данъците са били намалени в най-подходящия момент. Провежданата разумна фискална политика е това, което задържа инвеститорите

в страната и насърчава потреблението.

Без изпитания

Стабилните държавни финанси и експортната насоченост на бизнеса се основни предимства за компаниите в Швеция, смятат специалисти. За разлика от редица други европейски страни печалбите на шведските фирми не бяха подложени на изпитанието на свитите бюджетни разходи. Затова

и дивидентите, които те ще платят тази година, се очаква да нараснат най-много - с 21.5%, показват изчисления на Bloomberg. Прогнозите за увеличението в Германия например са от порядъка на 14.3%, а в Швейцария - около 16%.

Пазар с потенциал

Най-големият производител на металорежещи машини в света Sandvik вероятно ще раздаде двойно

по-големи дивиденди през тази година. Инвеститорите се очаква да получат по 2 SEK на акция, след като компанията излезе на печалба през първото полугодие заради силното търсене на продукция в Китай, Индия и Латинска Америка.

Световният лидер в производството на камиони Volvo пък ще поднови изплащането на дивиденди, след като миналата година печалбата остана

Конкурентност
Второ място в света

► Швеция е втората икономика в света по конкурентоспособност след Швейцария, показва докладът на Световния икономически форум за 2010-2011 г.

► Това стана, след като през 2009 г. скандинавската държава изпревари Сингапур и САЩ, които в момента заемат съответно трето и четвъртото място.

► Правителството на Фредрик Рейнфелд обещава да намали данъците още, ако спечели втори мандат

СНИМКА BLOOMBERG

неразпределена. Акционерите на производителя на лагери SKF вероятно ще получат 29% повече, като дивидентите ще достигнат 4.5 SEK на акция, изчислява Bloomberg.

Ето защо наблюдателите вярват, че Швеция заслужава вниманието на инвеститорите. Икономическият възход на страната и бизнесът на местните компании в бързорастящи държави са ясен сигнал за потенциала на Швеция.

4.5

► процента се очаква да нарасне брутния вътрешен продукт на Швеция през 2010 г.

Корпоративни съобщения и обяви на държавни институции

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ

СЪОБЩЕНИЕ ЗА ПРОДАЖБА ЧРЕЗ ТЪРГ С ТАЙНО НАДДАВАНЕ
№ 0153/2009/000051/02.09.2010

Подписаният МИРОСЛАВА МЛАДЕНОВА, публичен изпълнител при Териториална дирекция на НАП – София, офис Перник, съобщавам, че по изпълнително дело № 153/2009 по описа на същата дирекция ще се проведе търг с тайно наддаване, по реда на чл. 251 - чл. 254 от ДОПК, в сградата на ТД на НАП – София, офис Перник, пл. Св. Иван Рилски 1Б, на 06.10.2010 г., от 14.30 ч. на група движими вещи, описани в списък, който е неразделна част от настоящото съобщение, а именно: 1. ДВИГАТЕЛ за товарен автомобил марка "ФИАТ", модел "ИВЕКО"; 2. СКОРОСТНА КУТИЯ за товарен автомобил марка "ФИАТ", модел "ИВЕКО", тип 16 S 190/1; произведени в периода 1986 г.-1989 г.; при първоначална цена за групата 2700.00 лв./две хиляди и седемстотин лева/.

Огледът на вещите ще се извършва всеки присъствен ден от 24.09.2010 г. до 30.09.2010 г., от 10.00 ч. до 17.00 ч., на адрес: гр. Перник, кв. "Калкас", ул. "Захари Зограф" - Складова база.

Предложенията за участие в търга се подават в сградата на Териториална дирекция на НАП – София, офис Перник, пл. Св. Иван Рилски 1Б, ет.7, стая № 701, всеки присъствен ден от 24.09.2010 г. до 30.09.2010 г., от 9.00 ч. до 17.00 ч., както и по пощата.

Разглеждането на предложенията ще се извърши на 06.10.2010 г. от 14.30ч., в сградата на Териториална дирекция на НАП – София, офис Перник, пл. Св. Иван Рилски 1Б, ет.7, стая № 701.

Депозитът за участие в търга, в размер на 20 на сто от обявената начална продажна цена, се внася по банков път до 30.09.2010 г., по банков сметка в ТБ "УниКредит Булбанк" АД - IBAN: BG 54 UNCR 9660 3320 2966 13, BIC: UNCRBGSF, а доплащането на окончателната цена по банков сметка IBAN: BG48 UUIB 7837 3322 8022 00, BIC: UUIB BGSF в ТБ "СИБАНК" АД, клон Благоевград, офис Перник.

Условията и правилата за провеждане на търга, както и списък на вещите с тяхното описание и продажна цена са на разположение в сградата на ТД на НАП – София, офис Перник и на страницата на НАП в ИНТЕРНЕТ на адрес: www.nar.bg

За контакти: телефон 076/647 113.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средните предприятия

ОБЯВЛЕНИЕ

по чл. 10а, ал. 2 от ЗДСЛ (обн., ДВ, бр.67/1999г., посл. изм., бр. 58/2010 г.)
Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средните предприятия

на основание чл. 10 и чл. 10а от Закона за държавния служител, във връзка с чл. 3, ал. 1 и чл. 13, ал. 1 от Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители

обявява конкурс:

1. За назначаване на държавен служител на длъжност **Началник на отдел „Информационно обслужване на бизнеса“**, Дирекция „Развитие и интернационализация на малките и средните предприятия“ в Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия.
2. **Кратко описание на длъжността:** Организира, координира, управлява и отчита дейността на отдела, координира дейността по изграждане, развитие и поддръжане на информационната система на дирекция РИМСИ; предлага, управлява и контролира изпълнението на проекти по национални и международни програми; координира дейността по оказване на методологична и техническа помощ при изпълнение на дейности по ОП „Конкурентоспособност“, свързани със създаването на експортен интернет портал, разработването на секторни експортни стратегии, провеждането на семинари и обучения и издаването на брошури и информационни материали; предлага, координира и организира дейностите, свързани с насърчване на предприемачеството и развитието на бизнеса.
3. **Минимални изисквания** за заемане на длъжността (съгласно ЕКДА):
 - висше образование, степен магистър;
 - предпочитана специалност от области на висшето образование – „Социални, стопански и правни науки“ (право, администрация и управление, икономика, МИО, МО, Маркетинг и мениджмънт)
 - II младши ранг или професионален опит – 6 години
4. **Допълнителни умения и квалификации**, носещи предимство за кандидатите:
 - международни икономически отношения, икономика, стопанско управление в областта на експортния потенциал на МСП;
 - професионален опит в областта на подготовката и изготвянето на информационни, аналитични и промоционални материали (външнотърговска статистика, маркетингови анализи, макроикономически анализи, икономически стратегии);
 - езикова квалификация – владеене на английски език и на един от работните езици на ЕС;
 - компютърни умения – владеене на Microsoft Office – Word, Excel, PowerPoint, електронна поща, Internet.
5. **Начин на провеждане на конкурса:** Писмена разработка по тематика „Насърчване на предприемачеството и интернационализацията на дейността на МСП“ и интервю.
 - 5.1. **Езикова подготовка** на кандидатите да се провери чрез писмен изпит – превод от и на английски език
 - 5.2. **Необходими документи за кандидатстване:**
 - 6.1. Заявление по образец (Приложение №2 към чл. 17 от Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители);
 - 6.2. Декларация от кандидата, че е пълнолетен български гражданин, не е поставен под запрещение, не е осъден за умишлено престъпление от общ характер на лишаване от свобода и не е лишен по съответен ред от правото да заема определената длъжност;
 - 6.3. Копия от документи за придобитата образователно-квалификационна степен. Документите, издадени в чужбина, се представят в легализиран превод на български език и след необходимото признаване и легализация от съответните оправомощени органи в Република България;
 - 6.4. Копие от документите, удостоверяващи продължителността на професионалния опит – трудова книжка, осигурителна книжка, служебна книжка, официален документ на български език, доказващ извършване на дейност в чужбина.
 7. **Място и срок за подаване на документите** – документите се подават лично или чрез пълномощник в деловодството на Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия, гр. София, пл. „Св. Неделя“ №1, в 10-дневен срок от публикуване на обявлението за конкурса.
 8. **Общодостъпно място**, на което ще се обявяват списъците или други съобщения във връзка с конкурса – фойето на партерния етаж на сградата на пл. „Св. Неделя“ №1, София. Обявлението за конкурса се публикува в регистъра по чл. 61, ал. 1 от Закона за администрацията, в един централен ежедневник и се поставя на таблото на партерния етаж на сградата на пл. „Св. Неделя“ №1.

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ

СЪОБЩЕНИЕ ЗА ПРОДАЖБА ЧРЕЗ ТЪРГ С ТАЙНО НАДДАВАНЕ
№ 23493/2000/082865/08.09.2010

Подписаната АСЯ КРЪСТЕВА ИЛИЕВА, публичен изпълнител при Териториална дирекция гр. Велико Търново, ИРМ гр. Русе, съобщавам, че по изпълнително дело № 23493/2000г. по описа на същата дирекция ще се проведе търг с тайно наддаване, по реда на чл. 251 - чл. 254 от ДОПК, в сградата на ИРМ гр. Русе, 7000 Русе, ул. Анзел Кънчев 1, ет.7, ст.1 на 14.10.2010г., от 14.00 ч. на следните недвижими имоти, съгласно Приложение № 1:

1. **Механизиран краварник в стопанския двор на с. Брестово** – масивна постройка с железобетонна конструкция, бетонни колони и хранилки за добитък, липсващи тухлени зидове, скатен бетонов покрив с липсващи покривни етернитови плоскости и наличие на течове. Липсва цялата дограма, липсва електрическа и ВиК инсталация. В западната част има три полуразрушени помещения за персонала. ЗП 500 кв.м.
при първоначална цена: 17 945,76 лв. /седемнадесет хиляди геветстотин четиридесет и пет лева, 76 ст./
2. **Коларожеlezарска работилница в стопанския двор на с. Брестово** – едноетажна тухлена постройка, ЗП 300 кв.м. Липсва гървена дограма и остъкление, покривът е с гървени греди и керемиди. Липсва електрическа и ВиК инсталация.
при първоначална цена: 2 206,40 лв. /две хиляди двеста и шест лева, 40 ст./
3. **Краварник /малък/ в стопанския двор на с. Брестово** – едноетажна тухлена постройка, ЗП 500 кв.м. Покрив – гървени греди и керемиди. Частично разрушени тухлени зидове от западната страна. Липсва цялата дограма, липсва електрическа и ВиК инсталация. Покривът е пропаднал в западната част.
при първоначална цена: 2 915,20 лв. /две хиляди геветстотин и петнадесет лева, 20 ст./
4. **Краварник /малък/ в стопанския двор на с. Брестово** – ЗП 500 кв.м. Едноетажна тухлена постройка с покрив от гървени греди и керемиди. Частично пропаднал покрив от северната страна. Липсва цялата дограма и остъкление.
при първоначална цена: 3 392,00 лв. /три хиляди триста геветстотин и два лева, 0 ст./

Огледът на вещите ще се извършва всеки присъствен ден от 04.10.2010 г. до 08.10.2010 г., от 10.00 ч. до 16.00 ч., по местонахождение на имотите.

Предложенията за участие в търга се подават в сградата на Териториална дирекция гр. Велико Търново, ИРМ гр. Русе - 7000 Русе, ул. Анзел Кънчев 1, ет.7, ст.1, всеки присъствен ден от 04.10.2010 г. до 08.10.2010 г., от 09.00 ч. до 17.30 ч.

Разглеждането на предложенията ще се извърши на 14.10.2010г. от 14.00 ч., в сградата на ИРМ гр. Русе - 7000 Русе, ул. Анзел Кънчев 1, ет.7, ст.1.

Депозитът за участие в търга, в размер на 20 на сто от обявената начална продажна цена, се внася по банков път до 08.10.2010 г. по банков сметка: Банка ДСК - Велико Търново, IBAN: BG 62 STSA 9300 3300 1473 30 BIC: STSA BGSF

Условията и правилата за провеждане на търга, както и списък на вещите с тяхното описание и продажна цена са на разположение в сградата на ТД на НАП - Велико Търново, ИРМ гр. Русе и на страницата на НАП в ИНТЕРНЕТ на адрес: www.nar.bg

За контакти: телефон 082/ 876090

Пари

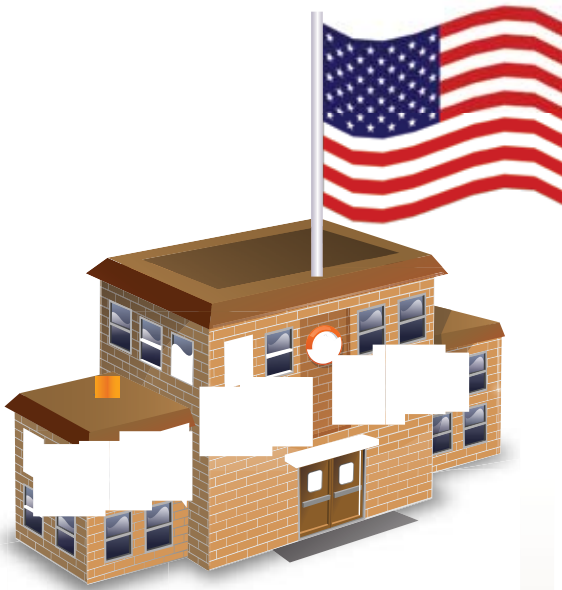
Корпоративни съобщения и обяви на държавни институции

Цена за публикация: 0.66 лв.
/колон мм/ без ДДС

ЗАЯВКИ НА ТЕЛ: 02/4395 853

Harvard отново е най-добрият университет в света

Нито един български вуз не успя да попадне сред 200-те най-престижни

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА

ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

15%
РЕПУТАЦИЯ

6%
БРОЙ НАГРАДИ НА ДОКТОРАНТИ,
СЪОТНЕСЕНИ
КЪМ АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ

4.5%
БРОЙ ЗАВЪРШВАЩИ,
СЪОТНЕСЕНИ КЪМ АКАДЕМИЧНИЯ
СЪСТАВ

2.25%
ДОХОД, СЪОТНЕСЕН
КЪМ АКАДЕМИЧНИЯ
СЪСТАВ

2.25%
БРОЙ НАГРАДИ НА ДОКТОРАНТИ,
СЪОТНЕСЕНИ КЪМ БРОЙ
НАГРАДИ НА БАКАЛАВРИ

НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

19.5%
РЕПУТАЦИЯ

5.25%
ПРИХОДИ
ОТ НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

4.5%
ПУБЛИКАЦИИ,
СЪОТНЕСЕНИ КЪМ БРОЙ
ПРЕПОДАВАТЕЛИ

0.75%
ПУБЛИЧНИ ПРИХОДИ
ОТ ПРОУЧВАНИЯ, СЪОТНЕСЕНИ
КЪМ ВСИЧКИ ПРИХОДИ ОТ
ПРОУЧВАНИЯ

МЕЖДУНАРОДЕН МИКС – АКАДЕМИЧЕН СЪСТАВ И СТУДЕНТИ

3%
СЪОТНОШЕНИЕТО
ЧУЖДИ КЪМ МЕСТНИ
ПРЕПОДАВАТЕЛИ

2%
СЪОТНОШЕНИЕТО
ЧУЖДИ КЪМ МЕСТНИ
СТУДЕНТИ

3%
ЦИТИРАНИЯ –
ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКО
ВЛИЯНИЕ

2%
ПРИХОДИ
ОТ ИНОВАЦИИ

1.	96.1 HARVARD UNIVERSITY
2.	96.0 CALIFORNIA INSTITUTE OF TECHNOLOGY
3.	95.6 MASSACHUSETTS INSTITUTE OF TECHNOLOGY
4.	94.3 STANFORD UNIVERSITY
5.	94.2 PRINCETON UNIVERSITY
6.	91.2 UNIVERSITY OF CAMBRIDGE
7.	91.2 UNIVERSITY OF OXFORD
8.	91.1 UNIVERSITY OF CALIFORNIA BERKELEY
9.	90.6 IMPERIAL COLLEGE LONDON
10.	89.5 YALE UNIVERSITY

Harvard University, най-богатият университет в света, предлага и най-качественото образование според лондонската класация на Times Higher Education за най-престижните висши училища на планетата 2010. Той за пореден път зае първото място. Това не е изненада за никого. Както не е новина, че в класацията, която наброява 200 места, липсва български университет. Затова пък в класацията присъстват два турски университета.

Борбата за първото място

И все пак в подредбата на Times Higher Education има нещо смущаващо и то е, че големите британски висши училища University of Oxford и University of Cambridge се

нареждат едва на 6-о и 7-о място. В друга класация - на образователната организация QS, която излезе по едно и също време с тази на Times Higher Education, първото място е заето от британския Cambridge. До миналата година Times Higher Education използваше критериите за оценка на QS. От тази година обаче се позовава само на своя собствена методология, която извежда повечето американски университети в челните позиции, твърдят експерти в сферата на образоването.

Челната петица

Първите пет места в класацията на Times Higher Education са заети все от американски университети. Веднага след Harvard се на-

режда California Institute of Technology, който за първи път изпреварва University of California Berkeley в подобна класация. Третата позиция е за Massachusetts Institute of Technology. Четвъртата и петата са заети съответно от университетите в Станфорд и Принстън. Място в класацията, но на доста по-ниски позиции са намерили и висши училища от Тайланд, Северна Корея, Китай и Египет. Единствените представители на Балканите са два турски университета - Bilkent University, който заема 112-о място, и Middle East Technical University, който е класиран на 183-та позиция. Въпреки че е доста назад в класацията, Bilkent University си е извоювал почти максималната оценка

в категорията за цитиране на научни публикации - над 95 точки. В него се обучават 12 000 студенти и работят 1000 преподаватели. В Middle East Technical University пък се обучават 23 000 студенти на английски език.

Критерии

Критериите, на които трябва да отговоря един вуз, за да попадне в класацията, наистина са доста високи. Те са разделени в пет категории, като с най-голяма тежест е оценката на образователната среда. Тя формира 30% от финалната оценка. Колко е продуктивна образователната среда, се изчислява по определен алгоритъм. Под внимание се взимат репутацията на университета, съотношението на броя завършващи

студенти към академичния състав, броят на докторантите, спечелили академични награди, приходите на университета, съотнесени към преподавателския състав, и т.н. Не по-малка тежест има и оценката на научноизследователската дейност на университетите. Тя също формира 30% от крайната оценка. Особено значение се отдава на приходите, които университетите отчитат от изследователската си дейност. Третият важен компонент е количеството на цитираните научни публикации, който формира 32.5% от крайната оценка. Останалите два компонента не оказват особено влияние върху крайния резултат, но те свидетелстват за популярността на дадено висше училище, смятат ре-

дакторите на класацията. Става дума за приходите от иновации (2.5% от крайната оценка) на висшето училище и международния микс (5% от крайната оценка), който определя съотношението на чуждестранни студенти и преподаватели спрямо местните. Според редакторите на класацията колкото повече чуждестранни студенти привлича един университет, толкова по-добър е той.

Дотук изброените критерии дават отговор на въпроса защо няма български вуз в тази класация. Още доста време и реформи са необходими, докато нашите висши училища покрият дори и половината от изискванията на Световната класация на университетите.

Елена Петкова

Мениджъри се учат да по-успешни чрез бизнес

Най-търсените са обученията за иновативно мислене, обслужване на

Вие имате ресторант. В ресторанта се сервира храна. За храната се заплаща. Нормално, логично, стандартно. Сега обаче приложете техниката на „обратното мислене“. Във вашия ресторант храната няма да се заплаща. Дори може би няма да има храна. Тогава какво можете да направите с ресторанта, за да продължавате да печелите?

Бизнес симулация и брейнсторминг. Така се раждат много от нестандартните и печеливши идеи за правене на бизнес. Така са се появили ресторантите, в които клиентите сами приготвят храната си или пък готвачът я прави пред очите им, или пък тези, в които клиентите сами определят цената на това, което са консумирали.

„Да бъдеш различен и иновативен са много важни качества на всеки бизнес, особено по време на икономическа криза, когато борбата за клиенти е голяма. А техниката на обратното мислене е само един от възможните подходи, които отключват процеса на генериране на идеи“, разказва за в. „Пари“ Павел Панов. Той е управляващ партньор в компанията за обучения за мениджъри In Your Hands. „През ръцете“ му вече са минали мениджъри от редица компании, сред които M-Tel, SAP, Siemens, Metro Cash&Carry, а и общински служители от Габрово и Свищов, както и държавни - от НЕК.

Уроци за напреднали

Курсовете с бизнес симулация може да бъдат с различен фокус, като те обикновено са насочени към мениджърите в компанията. Сред най-търсените са за иновативно мислене, тъй като той се приема като обучение за оцеляване по време на криза. Мениджърите в банки и телекомуникационни компании обикновено минават обучения за по-добро обслужване на клиенти. От курсове, свързани с подобряване на търговската комуникация, пък се интересуват фирмите от бързооборотните сектори. Оказва се, че в момента около 63% от фирмите, които търсят

Дарина Черкезова
darina.cherkezova@pari.bg

подобни обучения, са с чуждестранен капитал.

Общинските служители се записват най-често на курсове за повишаване на продуктивността, а служителите от НЕК са посетили курсове за екипност.

Рицарите и крълата маса

Обикновено обученията чрез бизнес симулации протичат в рамките на един ден. Мениджърите получават казус, който трябва да решат. По принцип той не е свързан със сферата, в която работят, тъй като целта е по-скоро да усвоят определена техника на мислене, която след това да приложат на практика в ежедневието си работата. „Техниките, на които обучаваме мениджърите, са около десетина“, казва Панов. Според него това е и много по-ефективен начин за трениране и дори промяна на бизнес мисленето в сравнение със стандартните лекции.

Отново на училище

„Обученията на служителите са важни, особено сега. Всички компании имат компютри или коли, но хората, които работят в тях, ги правят различни и им дават конкурентни предимства“, казва Панов. Той е убеден, че не само мениджърите, но и отделните служители в една фирма трябва да повишават квалификацията си, за да бъде и самото предприятие успешно.

В много компании от Централна Европа например се обръща голямо внимание на финансовото „образование“ на служителите, които не се занимават пряко с финанси. Причината за това е свързана с разбирането, че дори и служителят да работи в съвсем различна функционална област, той трябва да познава логиката на паричния поток, за да може по-ясно да види своята роля в създаването на парите в компанията и съответно да работи по-целенасочено в тази посока.

Вече познавате същността на техниката на обратното мислене, така че можете да я изпробвате по време на следващата оперативка в офиса.

Децата на милионери се обучават

Водещи американски банки предлагат специализирани курсове за наследниците на богатите си клиенти в Азия

Големите американски банки стартират специализирани програми за обучаване на децата на милионерите в Азия. В битката за следващото поколение азиатски милионери вече се включи Standard Chartered Plc, Citigroup Inc. и UBS AG. Осемнадесет бъдещи милионери на възраст между 18 и 26 години вече се записаха в шестседмичния курс на Standard Chartered в Сингапур. Във възложените им проекти влизат определяне на потенциални цели за придобиване, както и развиване на клонов дизайн.

Предай нататък

„За богатите хора следващото поколение е първа грижа. Предаването на опит, дисциплина, бизнес проникателност и дееспособност е по-важно за тях от прехвърляне на богатството“, каза Джингкю Чой, който е администратор на проекта в Сингапур.

Според Джъстин Онг, банкер в Pricewaterhouse LLP, частните банки пренебрегват новото поколение от милионери. Според проучване от миналата година 40% от банките в Азия не знаят за колко пари ще разполагат след като състоянието на техните клиенти бъде прехвърлено. „Сега е точното време за банките да инвестират в развиване на връзката си със следващото поколение милионери“, казва още Онг. „Едва сега банките започват да осъзнават потенциалния проблем от загуба на клиенти, ако не реагират сега и не започнат да развиват взаимоотношенията с тях.“

Сингапур на фокус
За сравнение с подобен

„Вие сте спайдърмен. Имате специална сила и специална отговорност, но първо трябва да се научите да доставяте пица.“ С тези думи администраторът на проекта на Standard Chartered Bank в Сингапур се обръща към бъдещите наследници на бизнеси за милиони

вид мениджмънт Standard Chartered Bank увеличи с 27% своите активи в Азия през първото полугодие, което е почти два пъти повече от темповете в световен мащаб. Банката няма планове да разширява

програмата в други части на Азия, тъй като повечето от ръководния персонал е базиран в Сингапур. Тазгодишните участници в курса идват от Сингапур, Китай, Дубай, Южна Корея, Индия, Индонезия и Малайзия, като сами поемат разходите си по престоия там.

UBS и Citigroup, на които най-много богаташи поверяват парите си в Азиатско-Тихоокеанския регион, също имат подобни програми. Те се стремят да привлекат наследниците на милионерите, тъй като се очаква темпът на нарастване на азиатското богатство да се удвои през следващите 4 години.

Научи ме на финанси
Азиатският клон на UBS със седалище Цюрих проведжда веднъж годишно двуседмичен курс в Сингапур и Хонконг по теми, включващи управление на личните финанси, ръковод-

63

▶ процента от фирмите, които търсят обучения чрез бизнес симулации, са с чуждестранен капитал

бъдат симулации

КЛИЕНТИТЕ И ТЪРГОВСКА КОМУНИКАЦИЯ

Статистика 500 фирми са „симулирали“

► От In Your Hands казват, че са единствената компания, която предлага курсове с бизнес симулации в България. Оттам отчитат, че вече са обучили над 11 хил. служители от над 500 български и чуждестранни компании. Най-голям дял от участниците са от сферата на производството - 26%, следвани от финансовия сектор - 13%, и компаниите, които се занимават с търговия - 10%.

► Чрез бизнес симулации мениджърите тренират или дори променят мисленето си за начина, по който трябва да работи компанията им

СНИМКИ BLOOMBERG

да управляват наследство

ство и личностно развитие. Програмата на Citigroup се проведе за пет дни в двата града, като покриваше финансово планиране, инвестиране и умения за общуване и въздействие върху хората. И двете банки споделят, че тазгодишните програми в Азия са посетени от рекорден брой участници. Швейцарската Credit Suisse Group AG за първи път тази година стартира курсове на китайски език за млади инвеститори в Тайланд.

За разлика от другите банки програмата на Standard Chartered Bank е единствената, която се провежда в реални бизнес условия, казва Джингкю Чой. В края на шестседмичния курс бъдещите милионери могат да запишат едномесечен стаж по финансово планиране, като им се плаща стажантска стипендия от 957 USD на месец за тяхната работа в банката.

► Банките се стремят да привлекат наследниците на милионерите, тъй като се очаква темпът на нарастване на азиатското богатство да се удвои през следващите 4 години

Лоша вътрешна комуникация в компаниите

► Служителите се осведомяват за промените в компанията предимно от външни източници, което води до феномена „развален телефон“ и дезинформираност

Преобладаващата част от работещите в България се информират от външни източници за състоянието на фирмата

Комуникацията между служителите и техните ръководители в българските компании става все по-лоша, а резултатите на фирмите също вървят надолу. Това показва годишното проучване на Apeiron Communication. Изследването цели да провери колко добре са информирани работещите за състоянието на работодателите си по време на криза.

Развален телефон

Интерес предизвиква фактът, че близо 70% от анкетиранияте - работещи и мениджъри в компании, се чувстват добре информирани. Въпреки това те се осведомяват за курса, целите и състоянието на своята фирма предимно от външни източници, а не от инструментите за вътрешно общуване, сочи още изследването. Според данните с 5% тази година в сравнение с 2008 г. е спаднал дялът на работещите, които посочват директната комуникация като основен информационен канал във фирмата, в която работят. Така те се осведомяват предимно от други нетрадиционни източници, които невинаги доставят най-верните

сведения. Често това води до феномена „развален телефон“ и дезинформираност на служителите.

Апокрифна информация

Мениджърите посочват, че си набавят информация за важните събития във фирмата чрез нетипични източници като медиите, партньори, клиенти. Хората на изпълнителски позиции пък се осведомяват най-често от свои колеги. 53% от анкетиранияте посочват, че за кризисни ситуации в компанията си научават най-често от съседа по бюро. За сравнение - тези, които са използвали този канал на информация преди две години, са били 49%. От началото на 2010 г. само 7% от служителите в компанията научават новините на работното си място от информационното табло. Други 18% посочват, че най-често се осведомяват на срещи с работодатели на най-високо ниво.

Кризата чувствително е редуцирала оперативките между служителите и преките им ръководители, е един от изводите в изследването.

Зацикляне в комуникациите

Причините за това зацикляне във вътрешните комуникации са намалелият обем работа и преструктурирането на натоварването, казват ръководителите на проучването. Също така по време на криза ръководният персонал насочва усилията си много повече към работа с клиенти и търсене на пазари, отколкото към оптимизиране на вътрешните комуникации. Възможно е кризата да е довела до свиване на

40

► процента от служителите се интересуват най-много от предстоящи структурни промени във фирмата

общуването между служителите и мениджърите, защото в такива периоди ресурсите за сплотяване на колективите са ограничени, смятат още те. Твърде вероятно е не само мениджърите, но и останалият персонал да са насочили своето внимание и усилия към решаване на текущи проблеми и търсене на нови перспективи и това да е довело до ограничаване на информационния обмен. Оттук и до спад в потребността от осведоменост, която често демонстрира персоналът.

Жажга за знание

И все пак жаждата за информация у работещите не е спряла напълно. Проучването показва, че служителите имат най-засилен интерес към теми, свързани с предстоящи структурни промени (40% от отговорилите) и бъдещи планове за развитие на организацията - 33%. Около 32% от тях пък са силно заинтересовани от финансовото представяне на компанията си. Една една пета от служителите проявяват реален интерес към това как кризата засяга техния работодател, като преобладаващо в тази група попадат мениджърите на ръководни позиции. Експертите очакват след кризата тези болестни симптоми в общуването да отшумят.

Елена Петкова

53

► процента от служителите се информират за кризисните ситуации в компанията от съседа по бюро

Храбрите шивачи излизат

До 12 месеца производителите на облекла ще имат нужда от 25 хил. допълнителни работни места

Неочаквано струпване на поръчки от своите европейски контрагенти са получили българските производители на облекла за сезон Есен-зима 2010-2011. Договарянето за този сезон обикновено става през пролетта, а дрехите се шият през лятото. Тази година обаче българските фирми са били изненадани от допълнителни поръчки през юли и август и сега трескаво организират увеличеното производство.

Обратно към Европа

„Тези поръчки останаха необслужени от други места за производство, най-вече в страни от Далечния изток“, обясни Валерия Жекова, председател на Българската асоциация на производителите и износители на облекло и текстил (БАПИОТ). В голямата си степен това са върнати поръчки от Китай. Най-големият текстилен производител в света губи конкурентоспособност първо заради стойността на долара, след това заради проблемите, които има със защитата на търговските марки. Но не само фалшивите копия удрят по имиджа на китайските шивашки компании. Страната има проблем и със спазването на екологичните и социалните стандарти в производството на облекла и текстил, а европейският потребител е много чувствителен на тази тема.

Конкурентни предимства на България

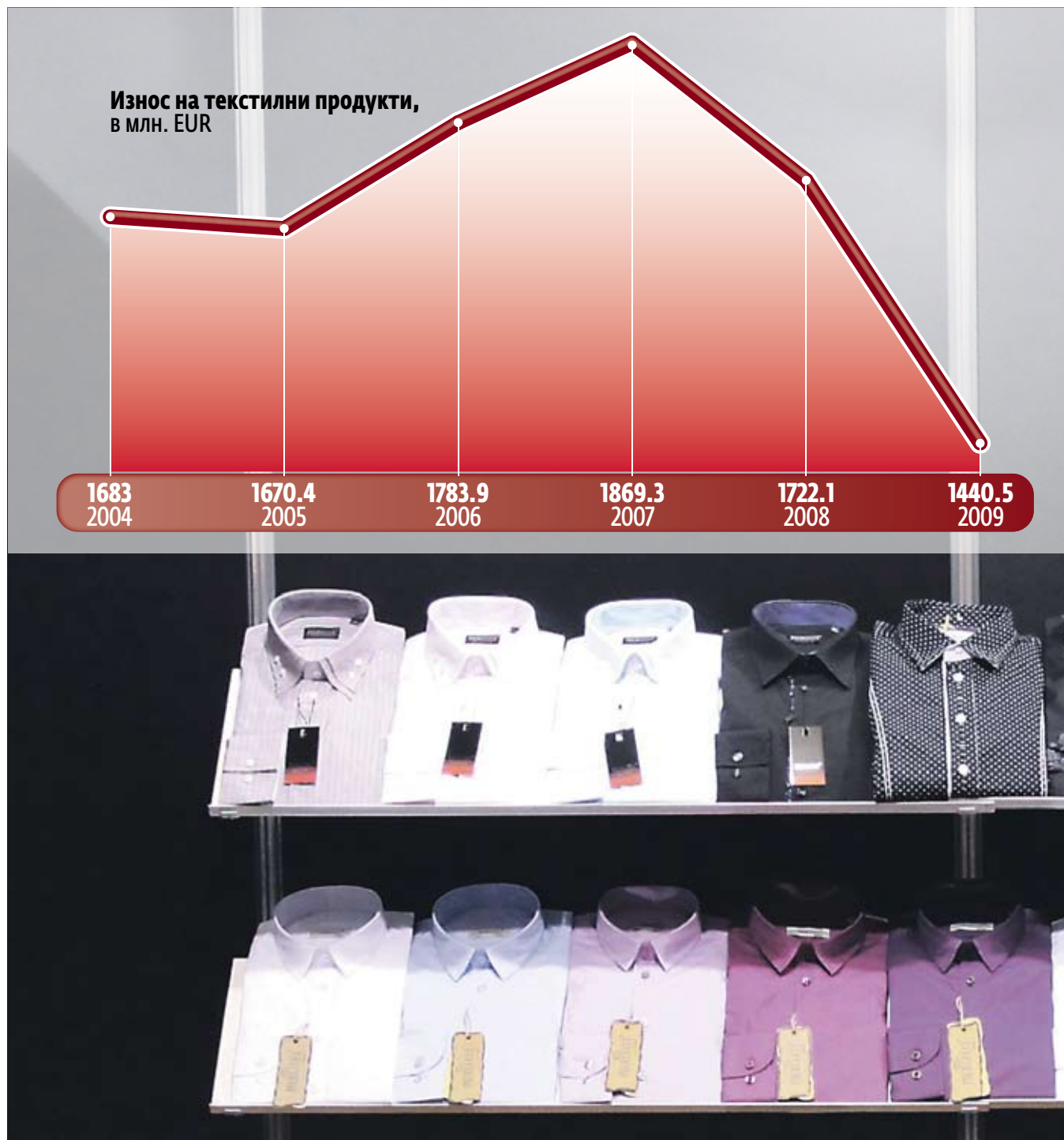
Тази слабост на азиатските

производители още повече засилва конкурентните предимства на България в Европа, където се пласират 90% от продукцията в сектор Облекла. А големите модни марки отдавна са се уверили в предимствата на българските шивашки предприятия. Те са много по-гъвкави от азиатските си конкуренти, защото може да изпълняват малки и бързи (за две-три седмици) поръчки с високо ниво на качеството. И разбира се, имат модерно оборудвани мощности и квалифицирани кадри. Въпреки кризата нашите производители запазват репутацията си и продължават да работят в средния и високите ценови сегменти, заяви Валерия Жекова. 20% от продукцията им е само за високите марки.

Кадрите

Процесът към връщане в предкризисните времена обаче ще бъде труден най-вече заради проблема с кадрите. Кризата е свила броя на заетите с над 60 хил. души до около 113 хиляди, показва статистиката. А според БАПИОТ има индикации, че и предстоящото договаряне на поръчките за сезон Пролет-лято 2011 г. ще бъде добро. Потреблението на облекла в Европа се съживява, а натрупаното по складовете вече е изчерпано, така че има нужда от ново зареждане.

В следващите 12 месеца на отрасъла ще са необходими около 25-30 хил.

допълнителни работници, прогнозира Бертрам Ролман, собственик на най-голямата компания за производство на мъжки облекла у нас „Пирин Текс“, която работи за едни от най-големите световни марки за

мъжка мода. За тази година ръстът в поръчките е около 20%, казва Ролман.

Добрите мениджъри успяха да задържат квалифицираните си кадри с цената на работа без печалба, казва Валерия Жекова. Според

нея е било ясно, че кризата няма да продължава много дълго - „след храната облеклото е другата стока, без която хората не могат“.

Една от устискалите фирми е пловдивската „Вени Стил“. Преструктурирахме

само непроизводствените си дейности, казва собственикът на фирмата Веселин Славчев. Компанията изнася основно за Италия и наред с увеличените поръчки отчита и леко покачване на цените. Има индикации, че

► Ние не сме само шивачи и гладачи, казва Бертрам Ролман

Големи марки от САЩ и Европа предлагат стратегически партньорства

Кооперирането е начин да се възползвате от този шанс

На България в момента се предлагат стратегически партньорства от големи модни марки от Европа и САЩ за изработване на общи продукти. Това съобщил Бертрам Ролман, собственик на „Пирин Текс“ и зам.-председател на БАПИОТ. До две години секторът трябва да подготви достатъчно квалифицирани кадри, за да отговори на този интерес. Това е голям шанс за България, смята Ролман. За да се възползват от него, българските компании трябва да се обединят в

кльстери или някаква друга форма на коопериране, съветва той. Причината е, че външните партньори възлагат комплексни продукти, в които се изискват фирми с различни специализации.

Изцяло за износ

Текстилната ни индустрия е почти изцяло експортно ориентирана и формира около 13% от общия износ на страната ни (1.3 млрд. EUR за 2009 г.). Над 90% от продукцията се произвежда по поръчка на външни партньори от Европа. Проучване сред членовете на БАПИОТ показва, че 72% от фирмите изнасят продукти за средния ценови сегмент, а 24% - за високите.

Сред елитните марки, които се произвеждат в България, са Boss, Prada, Mexx, Jopp, MaxMara, Guess, Sonia Rykiel, Vivienne Westwood и др.

Очаквания

В този сегмент на висококачествените облекла не се сменя лесно производителят, обяснява Ролман. Затова големите марки търсят дългосрочни партньорства, в които са готови да инвестират. Работата за марки от рода на Escada и Hugo Boss отнема поне 2-3 сезона, за да се достигне до нивото на качеството, което търси клиентът.

Големите марки не търсят само шивачи и гладачи. Те

много държат на логистичната верига и ИТ решенията. Организират онлайн контрол върху производството, настояват за преминаване през тежки процеси за въвеждане на стандарти за качеството, като например Total Quality Management. Това е инвестиция и от тяхна страна.

В същото време в кризата не само оцеляват, но и правят още по-добри печалби фирмите като ZARA и Mango, които сменят колекциите си почти 12 пъти в годината. Такива фирми търсят партньори с бърза реакция, затова на нашия регион се гледа като стълб в европейската индустрия.

ОТ КРИЗАТА

90%

от производството на облекла е по поръчка на европейски модни компании

12.6%

от общия износ на България през 2009 г.

25%

спад в производството бе отчетен през 2009 спрямо 2008 г.

113

хил. са заетите в бранша при 170 хил. през 2007 г.

догодина ценовите нива ще надвишат тези от преди кризата, казва Славчев. Последните две години компанията е била на загуба. Тази година също ще завършим със загуба, макар и минимална, но през втората полови-

на определено ще имаме растеж, казва Славчев. Той отчита раздвижване и на вътрешния пазар - „Вени Стил” е производителът на дамските облекла с марката „Етере”. Има 10 собствени магазина в страната и още

около 30 на франчайзинг. Кризата ни научи по-добре да балансираме колекциите си по отношение на размери, цветове, цени и да подобрам графичите си на изработване, казва Славчев.

Мила Кисьова

Браншът ни страда от лошия имидж

В този сектор се произвежда изключително качествена продукция. Голяма част от стоките в молоните на високи европейски марки са изработени в България. Имате елитни, добре оборудвани предприятия, в които средната заплата на квалифициран шивач е 600-800 лв. Националната статистика обаче отчита ниски заплати от порядъка на 320 лв., защото голяма част от фирмите не декларират реалните заплати, за да не плащат осигуровки.

Членовете на БАПИОТ винаги са на стоявали за излизане на всички фирми на светло. Темата за социалната отговорност е много

Валерия Жекова,
председател на БАПИОТ

Статистиката отчита ниски заплати, защото част от фирмите не декларират реалните заплати, за да не плащат осигуровки

важна за нас, защото, както виждате, модните марки са чувствителни към лош имидж. Затова и в момента България и Балканите са по-интересни от азиатските държави.

Да се продава в Европа вече не е достатъчно

Франческо Марки, генерален директор на Европейската конфедерация за облекло и текстил EURATEX

► **Господин Марки, как се отрази на европейско ниво кризата сред производителите на текстил и облекло?**

- Това не е единственият европейски отрасъл, който изпита големи трудности. Според статистиката в производството на текстил и облекла в целия ЕС работят 225 хил. фирми. Около 150 хил. от тях са малки фирми, еднолични търговци. Загубили сме някои членове, уви, но оцелелите са по-здрави, отколкото преди кризата. Добрата новина е, че от началото на годината производството на суровините за тази индустрия - платове и материали, отбелязва ръст от 60%, след като се беше свило с 60%.

След дългата криза изобилието на поръчки сега е стряскащо и е трудно да бъдат изпълнени. Но повечето наши членове всяка година са инвестирали 15-20% от приходите си, така че вярвам в доброто бъдеще на тази индустрия. А България има ключова роля в този отрасъл както на Балканите, така и за цяла Европа.

► **Когато през 2005 г. паднаха квотите за внос на текстил и облекла от Китай, много компании от региона, включително България, бяха разтревожени, че ще загубят европейските си партньори, за които шият по поръчка. Опасението беше, че ще бъдат изместени от азиатски производители на облекла. Това пренасочване сега на поръчки от Азия отново към европейски държави означава ли, че побеждаваме в тази конкуренция?**

- Вярно е, че 2005, 2006 и 2007 г. бяха доста трудни и броят на фирмите в Европа намаля, а Китай увеличи пазарния си дял. Вярно е също, че кризата ни удари в съвсем неподходящ момент. Очаквахме известно забавяне, но не и този голям спад. Но както казах, тези, които останаха на пазара, сега са по-гъвкави и по-бързо реагират в изработването на облекла, т.е. са по-конкурентни.

Но основният проблем е да окуражим компаниите да продават извън Европа. Защо е важно да излезем извън Европа? Защото само по-

225

хил. е броят на компаниите в сектор Текстил и облекло в Европейския съюз

СНИМКИ ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

” Само посредством излизане на нови пазари европейските фирми може да увеличат добавената стойност. Тези нови пазари растат много по-бързо

► Франческо Марки

средством излизане на нови пазари европейските фирми може да увеличат добавената стойност. Тези нови пазари растат много по-бързо.

В Европа например три четвърти от потреблението се дължи на пет от 27-те членки. Пазарите са пълни само в Германия, Франция, Италия, Великобритания и Испания. Всички останали са изправени пред предизвикателството да подобрят икономиките си. Те, разбира се, са интересни пазари, но много по-важен начин за увеличаване на конкурентоспособността е да се опитаме да изградим нови брандове, като се започне с пазари, чиито потребителски нужди са познати. Това означава фирмите да се огледат, да видят кои са страните наоколо, където има перспективи за добър ръст в бъдеще.

► **А гали това е по силите на една сравнително малка компания?**

- Днес вече разглеждаме конкурентоспособността по друг начин. Смятаме че всяка страна, където и да се намира в света, следва да приеме факта, че има конкуренция. Производителите на облекла от Европа все още са модели за подражание, образци за света. Сега за нашия отрасъл е важно още повече да се засили

взаимодействието и кооперирането между отделните фирми. Дори и ако са малки, възможно е по този начин те да укрепват. Ако продължим да мислим само за бройки и количества, ще загубим. Единственият начин е да продължим да произвеждаме висококачествени изделия и да внасяме иновации, така че да увеличим добавената стойност.

► **Кои са гругите уроци от кризата за предприемачите в тази индустрия?**

- Както казах, в Европа има 220 хил. фирми в тази индустрия и е трудно да коментирам като цяло. Но посланието към политиците е ясно - ако нямаш производство, не може да имаш стопански растеж. На второ място, трябва да привлечем вниманието на политиците и към трудния достъп до кредити. А това е голямо предизвикателство за нашия отрасъл, в който фирмите залагат една пета от своя оборот на всеки шест месеца.

Финансиране има, но банките не си признават, че имат парите. Именно затова е важно да имаме силни браншови организации, чийто глас се чува от политиците.

Мила Кисьова

Формула 1 засега е в мола

Девет от болидите на известни пилоти са в София до 3 октомври

Jaguar R3

Печелившият болид за Еди Ървайн - 2002 г.

Jaguar R3 е представен в началото на 2002 г. като един от най-амбициозните проекти на отбора Jaguar Racing. Конструкторът на болида е Стив Никълс. Двигателят на колата е Ford Cosworth 3.0V10, с кубатура 2997 куб. см и мощност 780 к.с. Развива максимална скорост 350 km/h. Пилотите, които се качват зад волана на Jaguar R3, са Еди Ървайн и Педро де ла Роса. Отборът печели 3 точки на състезанието за Гран при на Австралия, но кулминацията идва на „Монца“, когато Ървайн се качва на подиума.

Sauber C21

Първият Sauber модел - 2002 г.

Sauber C21 е първият модел на отбор Sauber Petronas, развит в най-модерния аеродинамичен тунел във F1 в Хинвил. Болиндът е създаден от Вили Рампф и управляван от Ник Хайдфелд и Фелипе Маса. Двамата състезатели печелят точки в 5 състезания и класират отбора на пето място при конструкторите за сезона. Двигателите идват от Ferrari V10, но се доработват със съдействието на петролния гигант "Петронас" и носят названието Petronas 02A. Те са с кубатура 2997 куб. см и мощност 780 к.с., а максималната скорост, която развиват, е 350 km/h.

Williams FW18

Шампионският болид на Деймън Хил - 1996 г.

С тази кола съотборниците от Rothmans Williams Renault Деймън Хил и Жак Вилньов са почти непобедими през 1996 г. Създаден от Патрик Хед и Ейдриан Нюи, болидът развива максимална скорост 350 km/h. Двигателят му е Renault 3.0 V10, кубатура 3000 куб. см и мощност 720 к.с. Отборът Rothmans Williams Renault печели 12 от 16 състезания през 1996 г., като от 8 от победите са постигнати от Деймън Хил, с което той спечели шампионата. Моделът FW18 печели общо 175 точки в сезоните, в които се състезава. Счита се, че това е една от най-успешните коли, функциониращи през 90-те години на XX в.

Писта за Формула 1 може и да нямаме, но колите за състезанието вече са тук. Дори да няма къде да се състезават, „истинските“ легенди на спорта са в София. И докато чакаме да се избистри политиката около пистата, можем да подгреем състезателния си хъс между болидите, които вече са спечелили много състезания. А истинските ценители на спорта могат да използват

симулаторите, за да се доближат до чувството, което изпитват пилотите, когато седнат зад волана.

Идеята

Изложбата на шампионските болиди се намира в "Сердика Център" и може да бъде разгледана до 3 октомври. „Тази изложба е замислена преди около 6 години в Хамбург и вече е минала през някои от търговските центрове на

компанията майка ЕСЕ”, обяснява Димитър Кехайов, управител на търговския център „Сердика”. По думите му броят на автомобилите е различен в зависимост от капацитетите на мола, но винаги са шампионски. Организатор на изложението е фирма, която наема болидите от местата, на които се съхраняват. Кехайов обясни също, че до края на годината са планирани още няколко изненади за публи-

ката, като най-мощната ще е традиционно около Коледа.

Кой плаща

Средствата за осъществяването на изложбата идват от маркетингова асоциация, която е съюз на всички наематели в търговския комплекс. Те заплащат месечна такса за реклама, с която се подsigурява финансиране на всички рекламни мероприятия в

мола. Таксата се определя според размера на наетия магазин. Но Кехайов не пожела да посочи сумата, която е отпусната за това изложение. „Възвръщаемостта са многото посетители, които ще дойдат да разгледат болидите”, коментира той. По думите му така и наемателите ще спечелят. Кой печели или губи, всъщност не е най-важното за публиката. Докосването до такъв автомо-

бил с история е уникално и прави разходката в стъкления дом незабравима.

Симулаторите

Организаторите знаят, че не е достатъчно само да се гледа. Затова са създали специални симулатори. Истинското усещане идва, когато седнеш зад волана. Затова сложете каските, седнете на пилотското място и пълн напред!

Николема Цветкова